

Nasjonalparkstyret
for Forollhogna

Møteinnkalling

Utvalg: **Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna**
Møtested: , Nettmøte på Teams
Dato: 18.03.2024
Tidspunkt: 12:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Det vil bli gitt orientering og drøfting av innkommende saker.
Vel møtt til første møte med nytt arbeidsutvalg!

For sekretariatet
Med vennlig hilsen
Hans Bull
Nasjonalparkforvalter

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna**

Telefon   73 19 93 96/ 457 26 636
:
E-post: hans.bull@statsforvalteren.no
Web: Nasjonalparkstyre | Foside

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 4/2024	Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av snøscooter for persontransport i forbindelse med tur til Åslifjellet - Os kommune - Os Røde Kors Hjelpekorps		2024/3270
ST 5/2024	Vangrøftdalen- Kjurrudalen landskapsvernområde - søknad om forlengelse av tidsfrister for retting av ulovlig tiltak på fritidseiendom i Rabblia.		2021/5848
ST 6/2024	Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde - søknad om tilbygg på seterstue - Nystuvollen - gnr. 17, bnr. 3 - Tolga kommune - Stian Nystuen		2024/1943

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/3270

Saksbehandler: Sara Kristiane Kjærgård Eide

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	4/2024	18.03.2024

Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av snøscooter for persontransport i forbindelse med tur til Åslifjellet - Os kommune - Os Røde Kors Hjelpekorps

Nasjonalparkforvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget gir avslag på søknad fra Os Røde Kors Hjelpekorps om dispensasjon fra § 3 punkt 5.1 i verneforskriften for Forollhogna nasjonalpark, til motorisert ferdsel for turkjøring med eldre personer til Åslifjellet innenfor nasjonalparken den 6. april 2024.

Hjemmel

Vedtaket er hjemlet i verneforskriftens § 3, punkt 5.1 og naturmangfoldlovens § 48 – først ledd, første alternativ.

Begrunnelse

Forollhogna nasjonalpark er opprettet med formål å ta vare på det biologiske mangfoldet i et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde. Stillhet og fravær av motordur og motorisert ferdsel er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Motorisert ferdsel i nasjonalparken er i utgangspunktet forbudt, og det er et overordna mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparken på et minimum og begrense denne til det strengt nødvendige.

Arbeidsutvalget for Forollhogna legger vekt på at dette vurderes som en organisert tur som forventes å påvirke naturmiljøet med forstyrrelser i så stort omfang at aktiviteten vil kunne påvirke verneverdiene. Tiltaket er derfor ikke forenelig med verneformålet for nasjonalparken. En tillatelse her vil også kunne skape presedens for andre deler av nasjonalparken og andre nasjonalparker med lignende bestemmelser. For omsøkte aktivitet bør det fortrinnsvis forsøkes å finne egnede områder utenfor nasjonalparken.

Klagerett

Vedtaket kan påklages jfr. forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottatt brev (§ 29).

Saksdokumenter (følger saken)

1 Søknad disp eldretur.docx

Andre saksdokumenter:

- Forvaltningsplan for Forollhogna vedtatt 2008.
- Verneforskrift for Forollhogna nasjonalpark.

Saksopplysninger

Søknaden

Viser til søknad av 01.03.2024, hvor Os Røde Kors Hjelpekorps v/ Jan Arvid Asmo, søker om å bruke inntil 15 snøscootere med slede i forbindelse med organisert scootertur med pensjonistforeningen i Os kommune. Dagen det skal kjøres på er 6. april 2024.

Hensikten med turen er å tilby en mulighet for friluftsliv og naturopplevelser for eldre til dels uføre personer i kommunen som ellers ikke kommer seg ut. Turen blir organisert med scooter og kjelke med 3 – 4 personer per kjelke, avhengig av vekt og føre. Sjøførene er godkjente Røde-korsmedlemmer og de opptre uniformert. For å ivareta sikkerheten skal sanitetsutstyr og nødnetterminaler medbringes.

Slike turer har vært tradisjon utført av hjelpekorpsset siden midten på 1980-tallet. De senere årene har disse turene stort sett gått sør-østover i kommunen. I år søkes det om å følge trasé nordover Vangrøftdalen og Åslifjellet til Dalsbygda Jaktlag sine buer ved Dalbusjøen og Åslifjellet. Planlagt trasé er vist i kartskissen under, jfr. kart 1. En beskrivelse av traséen ligger i vedlagt søknad, jfr. vedlegg 1.

Kart 1: oversikt over omsøkte scootertrasé.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Motorferdsel innenfor nasjonalparken skal behandles etter verneforskriften hvor nasjonalparkstyret har myndighet. Ved tillatelse etter verneforskrift, skal søknader om motorferdsel også behandles etter motorferdselsforskriften hvor kommunene er myndighet.

Verneformål

Formålet, jf. § 2, med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og der biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme,
- å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag.

Verneforskrift

Det søkes om bruk av snøscooter for persontransport i forbindelse med organisert tur til Åslifjellet innenfor Forollhogna nasjonalpark. I følge § 3 Vernebestemmelser pkt. 5.1 i verneforskriften er motorferdsel i nasjonalparken forbudt. Det er ikke åpning i verneforskrift for motorisert ferdsel i forbindelse med persontransport.

Organisert ferdsel er omtalt i vernebestemmelsene § 3 punkt 4.2, som sier:

«Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jfr forvaltningsplan.»

Det er ikke åpning i verneforskrift for å gi dispensasjon for omsøkte tiltak, og søknad må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48 – første ledd, første alternativ:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Forvaltningsplan

I forvaltningsplanen gis det retningslinjer om motorisert ferdsel for ulike formål, og her er det presisert at *«dispensasjoner for turkjøring vil ikke bli gitt. Med turkjøring menes fornøyles- eller rekreasjonskjøring, dvs. kjøring for turens skyld».*

I forvaltningsplanen, kap. 4.5 *Annen ferdsel* heter det bl.a. *«Det er i første rekke faren for uheldig markslitasje og forstyrrelse av dyrelivet som gjør at organiserte opplegg og større arrangementer er underlagt søknadsplikt. Dette for å gi forvaltningsmyndigheten mulighet til å styre eller begrense uønsket aktivitet, samtidig som en slik ordning vil gi god oversikt over omfanget av planlagt og utført virksomhet. Forvaltningsmyndigheten vil også om nødvendig kunne nekte gjennomføring av arrangementer og opplegg.»*

Vurderinger

NML § 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra søknad, sensitive artskart, Naturbase, artsobservasjoner, forvaltningsplan og etablert forvaltningspraksis. Søk i sensitive artskart viser funn av flere sensitive arter og arter av spesielt forvaltningsinteresse som kommer i konflikt med omsøkte kjøretrasé.

Nasjonalparken er også kjerneområder for villreinen i Forollhogna, og leveområdene strekker seg delvis langt utover vernegrensene. I området rundt Dalbusjøen er det registrerte trekkområder for villrein, samt at kalvingsområde ligger rett sør for nasjonalparkgrensen og rett vest for Vesthøgda. Registrerte observasjoner viser store flokker på cirka 400 individer holde til i de vestlige områder av omsøkte trasé. Observasjoner av villrein gjort på Åslifjellet og langs den østlige delen av omsøkte trasé går tilbake til 2002, jfr. artsobservasjoner. Det er et ønske at villreinen skal ta i bruk de østlige delene av nasjonalparken som tidligere, og det er dermed viktig at vi legger til rette for dette.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilstrekkelig for å behandle saken, og i dette tilfellet er det godt kjent hvordan villreinen reagerer på forstyrrelser og ferdsel. Det er derfor ikke behov for ytterligere krav om innhenting av ny kunnskap og føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse, jfr. NML § 9.

NML §10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er generelt lite motorferdsel innenfor denne delen av nasjonalparken, som er stort sett knyttet til forsyninger til private buer på fjellet, samt oppsynsaktivitet utført av SNO. Det er også en del som bruker området for skiturer. Ellers er inngangen inn i nasjonalparken fra Vangrøftdalen mye brukt sommerstid, da flere bruker område som innfallsport til Forollhognatoppen.

Forstyrrelser ved motorferdsel er først og fremst knyttet til støy av forbigående karakter. Her vurderes omsøkte motorferdsel å være i så stort omfang at forstyrrelsen vil kunne påvirke verneverdiene nevneverdig. Våren er en sensitiv periode for fugle- og dyrelivet i høyfjellet, da dette er en tid for hekking og yngling, samt at det nærmer seg kalving for villreinen. Unødvendig ferdsel og forstyrrelser må derfor unngås for å redusere samlet belastning på arter i økosystemet.

NML § 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Vurderes som ikke relevant i denne saken.

NML § 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Bruk av snøscooter i så stort omfang for persontransport på vårparten vurderes å bidra til forstyrrelser og støy som vil kunne påvirke verneverdiene i området. Denne tiden av året er allerede en sensitiv tid for flere fugle- og dyrearter, da det er hekketid og yngletid.

Vurderinger etter NML § 48

Å bevare det biologiske mangfoldet er ett av verneformålene for nasjonalparken. Videre er stillhet og fravær av støy og motorisert ferdsel et av karaktertrekkene ved urørt natur.

En organisert tur med 15 snøscootere med 3-4 passasjerer per scooter må forventes å påvirke naturmiljøet med forstyrrelser i første omgang i form av støy, og dermed vil aktiviteten kunne påvirke verneverdiene. Omsøkte aktivitet på denne tiden av året i høgfjellet er ikke forenelig med verneformålet for nasjonalparken, og tiltaket strider mot forutsetningene i NML § 48 for å kunne gi dispensasjon. En tillatelse her vil også kunne skape presedens for både andre deler av nasjonalparken og andre nasjonalparker. For omsøkte aktivitet bør det fortrinnsvis forsøkes å finne egnede områder utenfor nasjonalparken.

Arbeidsutvalget kan ikke se at vilkårene er til stede for å gi dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48 til omsøkte aktivitet i høgfjellet innenfor nasjonalparken, og med bakgrunn i dette gis det avslag på søknaden om motorisert ferdsel.

Samlet vurdering

Etter vernebestemmelsene og føringer i forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark, kan det ikke gis tillatelse til bruk av inntil 15 snøscootere for persontransport inn til Åslifjellet i regi av Os Røde Kors Hjelpekorps. Søknaden omhandler bruk av snøscooter og er derfor behandlet etter bestemmelsen § 3 punkt 5.1 i verneforskrift. Videre behandling i forhold til organisert ferdsel anses derfor ikke som nødvendig.

Forollhogna nasjonalpark er opprettet med formål å ta vare på det biologiske mangfoldet i et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde. Stillhet og fravær av motordur og motorisert ferdsel er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Motorisert ferdsel i nasjonalparken er i utgangspunktet forbudt, og det er et overordna mål å holde omfanget av motorferdsel i nasjonalparken på et minimum og begrense denne til det strengt nødvendige.

Arbeidsutvalget for Forollhogna legger vekt på at dette vurderes som en organisert tur som forventes å påvirke naturmiljøet med forstyrrelser i så stort omfang at aktiviteten vil kunne påvirke verneverdiene. Tiltaket er derfor ikke forenelig med verneformålet for nasjonalparken. En tillatelse her vil også kunne skape presedens for andre deler av nasjonalparken og andre nasjonalparker med lignende bestemmelser. For omsøkte aktivitet bør det fortrinnsvis forsøkes å finne egnede områder utenfor nasjonalparken.

Til Nasjonalparkstyret for Forolhogna

Fra: Os Røde Kors Hjelpekorps
Håmmålfjelsveien 226
Postboks 105
2550 Os i Østerdalen
post.osrkh@outlook.com

Søknad om motorferdsel:

Os Røde Kors Hjelpekorps skal lørdag 06 april 2024 arrangere scootertur for pensjonistforeningen i Os kommune. Denne turen er en tradisjon hjelpekorpsset har hatt siden midten på 1980.tallet og vi har hatt turmål over hele kommunen. Hensikten med turene er å tilby en mulighet for friluftsliv og naturopplevelser for eldre til dels uføre personer i kommunen som ellers ikke kommer seg ut. De senere årene har disse turene stort sett gått sør-østover i kommunen. Turene har blitt organisert med scooter og kjelke der vi har 3 – 4 personer pr kjelke, avhengig av vekt og føre. Sjåførene er godkjente Røde-korpsmedlemmer og de opptre uniformert. Fo å ivareta sikkerheten har vi med oss samme sanitetsutstyr som vi benytter på henteoppdrag utenfor vei samt nødnetterminaler

De senere årene har vi ved flere anledninger fått spørsmål om å arrangere turer nordover Vangrøftdalen og Åslifjellet til Dalsbygda Jaktlag sine buer ved Dalbusjøen og Åslifjellet. Spørsmålet har spesielt dukket opp etter hendelsen i 2022 der en dalsbygding omkom på skitur i storm ved Åslitjønnbua. Det er flere som har uttrykt ønske om å få en tur der de følger denne personens rute fram til minnesteinen som er reist Nordvest for Åslitjønnbua i enden av Bubekkdalen.

Os Røde Kors Hjelpekorps søker derfor tillatelse til motorferdsel i utmark med snøscooter langs trase som vist i nedenforstående Kart. Traseen starter på Løvli, følger Vangrøftdalsveien fram til Tverrelvbrua og videre fram til krysset Vangrøftdalsveien/Falkveien. Her tar vi av nordover Falkveien og følger denne fram til Haugseggvollen lengst nord i Falken. Fra Falksetran følger traseen traktorsporet til Dalbusjøen fram til omtrent Falktjønnna hvor vi svinger svakt venstre av kjøresporet og sikter direkte mot Dalsbygda Jaktlag sin Dalbusjøbu. K.ref 32V 0598034 6951255. Vi vil ta ut litt høyde her for å unngå bekkedaler lengre nede i dalen. Fra Dalbusjøbua vil vi slippe oss ned i dalen og krysse Fjellsjøbekken vest-nordvest for Aina Eggens seter ved Dalbusjøen. Videre vil vi kjøre opp Bubekkdalen på østsiden av Bubekken og fram til Åslitjønnbua (k.ref 32V 0602985 6946705) via Rune Gjelten sin minnestein. Fra Åslitjønnbua vil vi kjøre sørover Åslifjellet på vestsiden av Åslitjønnan og innenfor Sarakvolvet, framover Åslitangen, ned Fjellkåsa og videre til hyttene i Åslia. Derfra følger vi veien fram til Løvli

Os Røde Kors Hjelpekorps søker om tillatelse til å bruke inntil 15 scootere

Os Røde Kors Hjelpekorps søker om tillatelse til å kjøre den 06 april 2024

Os Røde Kors Hjelpekorps er kjent med at vi må søke både kommune og vernemyndighet om kjøring i dette området da deler av traseen ligger innenfor Forolhogna Nasjonalpark. Vi kommer derfor også til å søke Os kommune om dispensasjon til kjøring etter motorferdselsforskriftens § 5 første ledd pkt. F.

For Os Røde Kors Hjelpekorps
Jan Arvid Aamo
Administrativ Leder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/5848

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	5/2024	18.03.2024

Vangrøftdalen- Kjurrudalen landskapsvernområde - søknad om forlengelse av tidsfrister for retting av ulovlig tiltak på fritidseiendom i Rabblia.

Nasjonalparkforvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget viser til vedtak i AU-sak nr. 1/2024, og gir Harald Wethal, eier av fritidseiendom gnr. 121 bnr. 15 i Os kommune, utsatt frist for gjennomføring av retting av tiltak knyttet til adkomsten til byggetiltaket inne på tunet, mens fristen for gjennomføring av retting av veiadkomst opprettholdes.

Følgende vilkår gjelder for dette vedtaket:

1. Frist for å gjennomføre retting av adkomst inne på tunet utsettes til innen 30.10.2024.
2. Frist for å gjennomføre retting av veiadkomst til eiendommen opprettholdes til innen 10.07.2024 som opprinnelig vedtak i AU-sak nr. 1/2024, vilkår 4.
3. Forvaltningsmyndigheten skal varsles når rettingene i vilkår 1 og 2 i dette vedtaket er gjennomført. Når det ved etterkontroll konkluderes med at pålegget om retting er fulgt opp, anses denne delen av saken som avsluttet.
4. Utover dette gjelder vilkårene 1, 2, 3 og 5 i vedtak i AU-sak nr. 1/2024

Hjemmel:

Vedtaket om pålegg om retting er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 69, første ledd om retting og avbøtende tiltak.

Vedtaket om *pålegg om retting* er enkeltvedtak og kan påklages av part eller en med rettslig klageinteresse i saken innen 3 uker etter mottakelse av vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

Klagen må være skriftlig og begrunnet, og skal sendes til nasjonalparkstyret for Forollhogna, men stiles til Miljødirektoratet.

Begrunnelse:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget legger *fortsatt* vekt på at det her gjelder tiltak som har vært påbegynt og utført tiltak på eiendommen som ikke er omsøkt og gitt tillatelse til, og dermed brudd på verneforskrift.

Det er i ettertid blitt søkt om byggetiltaket knyttet til uthuset, og nasjonalparkstyret har i styresak nr. 22/2023 gitt tillatelse med vilkår. Eier har fulgt opp vilkårene i vedtaket knyttet til byggetillatelsen og sendt inn nye målsatte byggetegninger i tråd vedtaket, og det er deretter den 18.01.2024 gitt en administrativ godkjenning, jf. DS nr. 2/2024. Adkomsten inne på tunet er knyttet til gjennomføringen av byggetiltaket, og det er derfor rimelig at denne fristen kan forlenges slik det søkes om.

For begrunnelse for å opprettholde tidsfristen for retting av veiadkomsten vises det til begrunnelsen for kravet om retting av veiadkomsten i AU-sak nr. 1/2024:

«Oppgraderingen av veiadkomsten omfatter tilførsel av grus, ny stikkrenne, grøfter og fjerning av kantvegetasjon, og tiltaket er ikke omsøkt etter verneforskriften. Det er gjort forholdvis omfattende tiltak som framstår svært skjemmende for området og har negative virkning på både bygningsmiljøet og verneverdiene i landskapsvernområdet. Det gis derfor nå pålegg om retting av ulovlig tiltak for å sikre at den oppgraderte veiadkomsten blir tilbakeført til mest mulig opprinnelige tilstand.»

Forholdene rundt veiadkomsten slik det fremstod i august 2023 var svært skjemmende og lite forenelig med slik forvaltningsmyndigheten kan tillate å bli stående i lengre tid innenfor et landskapsvernområde. Gjennomføring av byggetiltaket på eiendommen vil kunne skje uhindret om veiadkomsten rettes tidligere enn gjennomføringen av byggetiltaket. Med denne samla begrunnelsen opprettholdes tidsfristen for retting av veiadkomsten.

Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget viderefører med dette en forvaltningspraksis for å ivareta verneverdiene i landskapsvernområdet og for å unngå at det utvikler seg en holdning om at det i etterkant av ulovlige tiltak kan tillatelse.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Søknad om forlengelse av tidsfrister vedrørende saksreferanse 2021 5848-0 432.2.pdf
- 2 Saksprotokoll AU-sak nr. 1/2024 «Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde - pålegg om retting av tiltak uten tillatelse og varsel om tvangsmulkt - Os 121/16»

Andre saksdokumenter:

1. Forvaltningsplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, 2004.

Saksopplysninger

For sakshistorikk vises det til saksopplysninger i saksprotokoll AU-sak nr. 1/2024.

I etterkant av AU-sak nr. 1/2024 og vedtaket om retting, var eier av fritidseiendommen i kontakt med nasjonalparkforvalter, og fremmet så i ettertid en *søknad* om å få forlenget tidsfristene.

Søknaden ble mottatt 28.01.2024, og søker er blitt orientert om at saken ikke ville bli behandlet før nytt nasjonalparkstyre var blitt konstituert.

Utdrag av søknaden:

Grunnlaget for søknad om utsettelse av tidsfrister, er grunnet tildelt godkjenning for oppbygging av uthuset på tunet i Rabblia. Byggingen vil medføre transport og slitasje på veien og tunet, og vi anser det som fordelaktig å avvente med tilbakeføring av landskapet til dette arbeidet er utført, for å oppnå et permanent godt resultat. Veien inn i Vangrøftdalen åpner først i midten av juni, noe som legger begrensinger for når arbeidet med oppbygging av uthuset kan påbegynnes.

Snekkerfirmaet Dalsbygda Bygg og Laft, som skal utføre arbeidet med oppbygging av uthuset, er avhengig av gode kjøreforhold for transport av materiell og utstyr. Oppstart med oppbygging av uthuset avhenger derfor av kjøreforholdene, og er antatt å kunne påbegynnes månedsskifte juni / juli. Forventet byggetid er på ca. tre måneder, eks. ferie som snekkerne skal avvikle.

På bakgrunn av tildelt informasjon, søkes det om forlengelse av tidsfrist til å rette opp veiankomsten og tunet til 30.10.2024.

Så snart byggearbeidet er fullført, vil veiankomsten og tunet bli tilbakeført, og dokumentasjon vil bli tilsendt styret.

Viser for øvrig i sin helhet til søknaden som følger som vedlegg.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Det vises til saksprotokoll for AU-sak nr. 1/2024 for hjemmelsgrunnlag, verneforskrift og naturmangfoldloven.

Søknaden om endring av frister for retting av tiltak legger fram for arbeidsutvalget for nasjonalparkstyret.

Vurderinger

For innledning av vurderingene vises det til avsnittet om vurderinger i saksprotokoll for AU-sak nr. 1/2024.

Nasjonalparkforvalter finner det rimelig å kunne forlenge fristen for retting av adkomsten over tunet til selve byggetiltaket planlegges ferdigstilt, og slik det søkes om.

Det er imidlertid ingen grunn til at fristen for rettingen av veiadkomsten skal utsettes til samme frist som for adkomsten over tunet.

Vedtaket om retting ble begrunnet i AU-sak nr. 1/2024, og nasjonalparkforvalter ser ikke at forholdene tilsier at fristen for retting av veiadkomsten skal forlenges slik som fristen for adkomsten over tunet. Videre kan forholdene omkring veiadkomsten rettes uten at fremkommeligheten inne på selve tunet blir hindret. Det vises i all hovedsak til begrunnelsen i AU-saken.

Harald Wethal
Torsvei 34
1465 Strømmen

Strømmen 26.01.2024

Forollhogna nasjonalparkstyre

Søknad om forlengelse av tidsfrister vedrørende saksreferanse 2021/5848-0 432.2

Viser til mottatt vedtak datert 16.01.2024, hvor det pålegges å rette opp veiankomsten og tunet i Rabblia innen 10.07.2024 og 10.08.2024.

Bakgrunnen for skadene i landskapet er grunnet en kombinasjon av anleggsarbeid ved tilførsel av strøm, kraftig regnvær og oppsett av ny utedo. Dette har dessverre ført til de skader som foreligger.

Ved oppsett av ny utedo, har vi forsøkt å minimere skadene ved å anvende skilleduk for å bære og skille massene. Dette for å enklere kunne føre landskapet tilbake til opprinnelig tilstand når arbeidet er fullført, som er vårt mål.

Grunnlaget for søknad om utsettelse av tidsfrister, er grunnet tildelt godkjenning for oppbygging av uthuset på tunet i Rabblia. Byggingen vil medføre transport og slitasje på veien og tunet, og vi anser det som fordelaktig å avvente med tilbakeføring av landskapet til dette arbeidet er utført, for å oppnå et permanent godt resultat. Veien inn i Vangrøftdalen åpner først i midten av juni, noe som legger begrensinger for når arbeidet med oppbygging av uthuset kan påbegynnes.

Snekkerfirmaet Dalsbygda Bygg og Laft, som skal utføre arbeidet med oppbygging av uthuset, er avhengig av gode kjøreforhold for transport av materiell og utstyr. Oppstart med oppbygging av uthuset avhenger derfor av kjøreforholdene, og er antatt å kunne påbegynnes månedsskifte juni / juli. Forventet byggetid er på ca. tre måneder, eks. ferie som snekkerne skal avvikle.

På bakgrunn av tildelt informasjon, søkes det om forlengelse av tidsfrist til å rette opp veiankomsten og tunet til 30.10.2024.

Så snart byggearbeidet er fullført, vil veiankomsten og tunet bli tilbakeført, og dokumentasjon vil bli tilsendt styret.

Vennlig hilsen

Harald Wethal

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/5848

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	1/2024	11.01.2024

Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde - pålegg om retting av tiltak uten tillatelse og varsel om tvangsmulkt - gnr. 121 bnr.16 Os kommune

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget gir Harald Wethal, eier av fritidseiendom gnr. 121 bnr. 15 i Os kommune, pålegg om retting av ulovlig tiltak på veiadkomsten på fritidseiendommen, jf. kartutsnitt.

Vilkår:

1. Tilførte grusmasser skal fjernes slik at både adkomsten og tunet på eiendommen framstår mest mulig som før tiltaket. Adkomsten skal framstå som den opprinnelige enkle veien/kjøresporet med grasgrodde kanter og «midtlinje», og tunet skal framstå med grasbakke.
2. Grøfter med sideterrenget langs veiadkomsten skal ryddes og jordhauger skal pusses opp på en slik måte at det framstår ryddig og vegetasjonen kan vokse til igjen. Rydningsavfallet etter felte busker og trær skal fjernes.
3. Den nye stikkrennen skal tilpasses veibredden og endene av rørene skal tildekkes slik at de blir kamuflerte.

4. Fristen for å gjennomføre rettingen settes til innen 10. juli 2024, og forvaltningsmyndigheten skal varsles når rettingen er gjennomført. Når det ved etterkontroll konkluderes med at pålegget om retting er fulgt opp, anses denne delen av saken som avsluttet.
5. Utgiftene til retting dekkes av den ansvarlige/eier av eiendommen.

Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget gir samtidig med dette varsel om tvangsmulkt dersom forholdet i denne saken ikke blir gjennomført som beskrevet i vilkårene 1 – 4 innen den gitte tidsfristen 10. juli 2024. Tvangsmulkten vil kunne sette til NOK 500 pr dag etter at fristen er overskrid. Dersom retting av tiltaket ikke gjennomføres, kan forvaltningsmyndigheten gjennomføre fysiske retting av tiltaket med hjemmel i naturmangfoldloven § 71, og utgiftene til slik retting kan kreves dekket av den ansvarlige.

Hjemmel:

Vedtak om pålegg om retting er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 69, første ledd om retting og avbøtende tiltak.

Vedtak om varsel om tvangsmulkt er gitt i hjemmel i naturmangfoldlovens § 73, andre ledd om tvangsmulkt.

Vedtakene om *pålegg om retting* og *varsel om tvangsmulkt* er enkeltvedtak og kan påklages av part eller en med rettslig klageinteresse i saken innen 3 uker etter mottakelse av vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

Klagen må være skriftlig og begrunnet, og skal sendes til nasjonalparkstyret for Forollhogna, men stiles til Miljødirektoratet.

Begrunnelse:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget legger vekt på at det har vært påbegynt og utført tiltak på eiendommen som ikke er omsøkt og gitt tillatelse til, og dermed brudd på verneforskrift. Det er i ettertid blitt søkt om tiltak knyttet til uthuset, og nasjonalparkstyret har her gitt tillatelse med vilkår til byggetiltaket.

Oppgraderingen av veiadkomsten omfatter tilførsel av grus, ny stikkrenne, grøfter og fjerning av kantvegetasjon, og tiltaket er ikke omsøkt etter verneforskriften. Det er gjort forholdvis omfattende tiltak som framstår svært skjemmende for området og har negative virkning på både bygningsmiljøet og verneverdiene i landskapsvernområdet. Det gis derfor nå pålegg om retting av ulovlig tiltak for å sikre at den oppgraderte veiadkomsten blir tilbakeført til mest mulig opprinnelige tilstand. Videre varsles det at dersom pålegget om retting ikke gjennomføres innen den gitte fristen, vil det løpe tvangsmulkt.

Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget viderefører med dette en forvaltningspraksis for å ivareta verneverdiene i landskapsvernområdet og for å unngå at det utvikler seg en holdning om at det i etterkant av ulovlige tiltak kan tillatelse.

Saksdokumenter

Forvaltningsplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, 2004.

Saksopplysninger

Sakshistorikk

Det ble i 23. august 2023 avdekket tiltak i tilknytning til et uthus på fritidseiendom gnr. 121 bnr. 16 som ikke var omsøkt. SNO gav dagen etter muntlig stans av tiltaket, og Miljødirektoratet gav den 12.09.2023 skriftlig pålegg om stans av tiltaket med hjemmel i NML § 69, noe som ble etterfulgt.

Eier har i ettertid søkt om riving av det gamle uthuset og oppføring av nytt uthus, og nasjonalparkstyret har den 20.11.2023 gitt tillatelse med vilkår etter verneforskrift for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde til byggetiltaket, jf. styresak 22/2023.

I forbindelse med dette det ulovlige byggetiltaket er det også blitt gjennomført en vesentlig oppgradering av adkomsten til fritidseiendommen, samt gruslagt adkomst på fiberduk fram til tomten for uthuset.

Bilde 1.

Oppgrusing av adkomst til fritidseiendommen

Bilde 2.

Oppgradering av adkomst med ny stikkrenne, grøfter og vegetasjonsrydda sideterreng.

Bilde 3.

Gruslagt adkomst på fiberduk til tomten for uthuset.

Alle fotos er tatt av nasjonalparkforvalter 23.08.2023.

Forvaltningsmyndigheten har ikke egne bilder av adkomsten til fritidseiendommen, men flyfoto viser at adkomsten er å betrakte som en enkel vei/kjørespor.

Siden det ikke har vært søkt om utbedringer av adkomsten tidligere, betraktes flyfoto som god nok dokumentasjon på standarden på adkomsten.

Den oppgraderte veiadkomsten er målt i kart til å være om lag 70 m. Ny stikkrenne er marker med rødt merke på kartet.

Det foreligger ingen søknad om denne oppgraderingen av adkomsten på fritidseiendommen. Oppgradering av vei er søknadspliktig tiltak etter verneforskriften for landskapsvernområdet.

Hjemmelsgrunnlag - verneforskrift og naturmangfoldlov

Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde

Formålet med opprettelsen av Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde er ifølge verneforskriften, § 2:

«å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart».

I vernebestemmelsene § 3 heter det at *«området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter slik som f.eks. oppføring av bygninger, ... vegbygging, vassdragsregulering, ..., drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ...»* mm.

Videre heter det i verneforskriftens § 5 at forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi *tillatelse med vilkår til tiltak* dersom tiltaket ikke strider mot verneformålet og ellers dersom særlige grunner taler for det, og at det åpnes for å gi det tillatelse med vilkår til nærmere beskrevne tiltak.

Forskriften omtaler ikke tiltak knyttet til fritidsbebyggelse, og da heller ikke verken framføring eller oppgradering av veier. En søknad her må i så fall behandles etter dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven. I dette tilfellet foreligger det ingen søknad.

Nasjonalparkstyret sin forvaltningspraksis er svært restriktiv i forhold til bl.a. opparbeiding eller oppgradering av veiadkomst til hytter på fritidseiendommer innenfor

landskapsvernområdene i Forollhogna, og det har ikke vært gitt tillatelse til nye adkomster eller oppgradering av eksisterende adkomster til fritidseiendommer.

Naturmangfoldloven (NML) har flere bestemmelser om håndheving og sanksjoner ved brudd på bl.a verneforskrifter. Hovedregelen er at overtredelser av naturmangfoldloven om områdevern – verneforskrift og enkeltvedtak skal anmeldes. Anmeldelse stenger ikke for andre reaksjoner som krav om retting/tilbakeføring, direkte gjennomføring og bruk av tvangsmulkt. Det er Miljødirektoratet som her vurderer en eventuell anmeldelse av denne saken. For nasjonalparkstyret er det her relevant å vurdere bruk av § 69 om retting, og § 73 om tvangsmulkt som en eventuell oppfølging av § 69.

Rettslig grunnlag

Naturmangfoldloven § 69 om retting og avbøtende tiltak hjemler adgangen til å gi pålegg om retting og stans av en ulovlig handling eller et ulovlig forhold. Med retting menes som oftest gjenoppretting av en tidligere tilstand, for eksempel riving av ulovlige bygninger eller fjerning av ulovlig tilført masse.

For å kreve retting av et forhold som allerede er utført kreves det at handlingen eller forholdet er i strid med naturmangfoldloven eller forskrifter eller enkeltvedtak i medhold av denne loven. Det er *ikke* et krav om at det har oppstått skade på naturmangfoldet eller at det er fare for slik skade, det er tilstrekkelig at handlingen ikke er tillatt. Tiltak som klart er i strid med loven, en forskrift eller et vedtak, bør kreves rettet.

Naturmangfoldloven § 73 om tvangsmulkt hjemler adgangen til å fatte vedtak om tvangsmulkt. Formålet med tvangsmulkt er å sikre at loven og bestemmelser i medhold av den blir etterlevd. Tvangsmulkt er ikke straff, og det skal alltid være mulig for den ansvarlige å unngå tvangsmulkten.

Vilkåret for at det kan ilegges tvangsmulkt er at det skal foreligge en overtredelse av en plikt. Momenter som kan vektlegges i en vurdering av om tvangsmulkt skal gis, er blant annet allmennpreventive hensyn og manglende tillit til at plikten gjennomføres.

Bruk av tvangsmulkt fritar ikke den ansvarlige fra plikten til å gjennomføre det aktuelle pålegget, f.eks. å foreta retting av et forhold. Tvangsmulkt hindrer heller ikke politianmeldelse dersom saken er alvorlig nok til det.

Beslutning om tvangsmulkt bør som hovedregel tas uavhengig av om forholdet anmeldes og ikke legges på vent i påvente av behandlingen i politiet. Vilkår for å anvende tvangsmulkt er at det foreligger en plikt og at denne er klar og tydelig. Det må også være mulig å overholde plikten. Foreligger det tvil om hvorvidt plikten kan oppfylles for eksempel på grunn av forhold utenfor den ansvarliges kontroll, bør tvangsmulkt ikke brukes.

Myndighet

Nasjonalparkstyret for Forollhogna har delegert forvaltningsmyndighet for verneområdene i Forollhogna deriblant Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde. Nasjonalparkstyret har derfor også delegert myndighet etter naturmangfoldlovens § 69 første ledd, § 70 annet ledd, § 71 første ledd og § 73 første ledd.

Som forvaltningsmyndighet tilligger det også i oppdraget å følge opp dersom det skjer brudd verneforskriftene

Saken legges fram for behandling i arbeidsutvalget i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020.

Vurderinger

Saken som ble avdekket den 23.08.2023 på fritidseiendom gnr. 121 bnr. 16 er noe omfatter, og Miljødirektoratet gav den 12.09.2023 skriftlig pålegg om stans av tiltaket med hjemmel i NML § 69, noe som ble etterfulgt. Eier har i ettertid søkt om riving av det gamle uthuset og oppføring av nytt uthus, og nasjonalparkstyret har i november 2023 gitt tillatelse med vilkår.

I denne omgang handler det om den *oppgraderingen av kjørespor/enkel veiadkomst* til eiendommen som er utført. Tekniske inngrep som påføring av masser på vei, nedlegging/oppgradering av stikkrenne, grøfting og utvidelse av veibredde er søknadspliktig tiltak. Det foreligger ingen søknad om tiltaket, og dermed er oppgraderingen av veiadkomsten brudd på verneforskriften.

Oppgraderingen av adkomsten framstår som et svært skjemmende inngrep for området, og derfor må forvaltningsmyndigheten sikre seg at det blir ryddet opp på en tilfredsstillende måte og at kjøresporet/den enkle veiadkomsten blir tilbakeført til mest mulig opprinnelige tilstand. Det er også laget en midlertidig kjøreadkomst over tunet – fiberduk med grusdekke, fram til tomten til uthuset. Selv om dette kan forstås slik at det vil bli fjernet, vurderer forvalter det naturlig at også denne delen av tiltaket følges opp med krav om retting.

Når det nå settes krav om retting av ulovlig tiltak, er det en vanlig oppfølging at forvaltningsmyndigheten samtidig varsler om vurdering av tvangsmulkt dersom retting ikke gjennomføres innen den gitte fristen for rettingen. Dette gjøres i medhold av NML § 72, andre ledd

Samlet vurdering

Forvaltningsmyndigheten legger vekt på at det alt fra starten har blitt både påbegynt og utført tiltak på eiendommen som ikke er omsøkt etter verneforskrift. Det er nå blitt søkt om tiltak knyttet til uthuset, og nasjonalparkstyret har her gitt tillatelse med vilkår til byggetiltaket.

Oppgraderingen av veiadkomsten omfatter tilførsel av grus, ny stikkrenne, grøfter og fjerning av kantvegetasjon. Dette er forholdvis omfattende tiltak som framstår svært skjemmende for området og har negative virkning på både bygningsmiljøet og verneverdiene i landskapsvernområdet.

For å sikre at den oppgraderte veiadkomsten blir tilbakeført til mest mulig opprinnelige tilstand gis det nå pålegg om retting av ulovlig tiltak. Videre varsles det at dersom pålegget om retting ikke gjennomføres innen den gitte fristen, vil det løpe tvangsmulkt. Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget viderefører med en forvaltningspraksis for å ivareta verneverdiene i landskapsvernområdet og for å unngå at det utvikler seg en holdning om at det i etterkant av ulovlige tiltak kan tillatelse.

Saksprotokoll fra møte 11.01.2024 i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna

Behandling

Forvalter ble oppringt 10.01.24, hvor søker ønsket å få utsette fristen for retting av den gruslagte veien inne på tunet til byggingen av uthuset er ferdigstilt. AU imøtekommer dette ønsket, og endrer fristen for retting på tunet, punkt 4, til 10. august 2024.

Forvalters forslag med AU sitt tillegg i punkt 4 ble enstemmig vedtatt (3-0).

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget gir Harald Wethal, eier av fritidseiendom gnr. 121 bnr. 15 i Os kommune, pålegg om retting av ulovlig tiltak på veiadkomsten på fritidseiendommen, jf. kartutsnitt.

Vilkår:

1. Tilførte grusmasser skal fjernes slik at både adkomsten og tunet på eiendommen framstår mest mulig som før tiltaket. Adkomsten skal framstå som den opprinnelige enkle veien/kjøresporet med grasgrodde kanter og «midtlinj», og tunet skal framstå med grasbakke.
2. Grøfter med sideterrenget langs veiadkomsten skal ryddes og jordhauger skal pusses opp på en slik måte at det framstår ryddig og vegetasjonen kan vokse til igjen. Rydningsavfallet etter felte busker og trær skal fjernes.
3. Den nye stikkrennen skal tilpasses veibredden og endene av rørene skal tildekkes slik at de blir kamuflerte.
4. Fristen for å gjennomføre rettingen av adkomst settes til innen 10. juli 2024 og gjennomføring av retting av adkomst på tunet utsettes til 10. august 2024. Forvaltningsmyndigheten skal varsles når rettingen er gjennomført. Når det ved etterkontroll konkluderes med at pålegget om retting er fulgt opp, anses denne delen av saken som avsluttet.
5. Utgiftene til retting dekkes av den ansvarlige/eier av eiendommen.

Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget gir samtidig med dette varsel om tvangsmulkt dersom forholdet i denne saken ikke blir gjennomført som beskrevet i vilkårene 1 – 4 innen de gitte tidsfristene 10. juli og 10. august 2024. Tvangsmulkten vil kunne sette til

NOK 500 pr dag etter at fristen er overskrid. Dersom retting av tiltaket ikke gjennomføres, kan forvaltningsmyndigheten gjennomføre fysiske retting av tiltaket med hjemmel i naturmangfoldloven § 71, og utgiftene til slik retting kan kreves dekket av den ansvarlige.

Hjemmel:

Vedtak om pålegg om retting er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 69, første ledd om retting og avbøtende tiltak.

Vedtak om varsel om tvangsmulkt er gitt i hjemmel i naturmangfoldlovens § 73, andre ledd om tvangsmulkt.

Vedtakene om *pålegg om retting* og *varsel om tvangsmulkt* er enkeltvedtak og kan påklages av part eller en med rettslig klageinteresse i saken innen 3 uker etter mottakelse av vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

Klagen må være skriftlig og begrunnet, og skal sendes til nasjonalparkstyret for Forollhogna, men stiles til Miljødirektoratet.

Begrunnelse:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget legger vekt på at det har vært påbegynt og utført tiltak på eiendommen som ikke er omsøkt og gitt tillatelse til, og dermed brudd på verneforskrift. Det er i ettertid blitt søkt om tiltak knyttet til uthuset, og nasjonalparkstyret har her gitt tillatelse med vilkår til byggetiltaket.

Oppgraderingen av veiadkomsten omfatter tilførsel av grus, ny stikkrenne, grøfter og fjerning av kantvegetasjon, og tiltaket er ikke omsøkt etter verneforskriften. Det er gjort forholdsvis omfattende tiltak som framstår svært skjemmende for området og har negative virkning på både bygningsmiljøet og verneverdiene i landskapsvernområdet. Det gis derfor nå pålegg om retting av ulovlig tiltak for å sikre at den oppgraderte veiadkomsten blir tilbakeført til mest mulig opprinnelige tilstand. Videre varsles det at dersom pålegget om retting ikke gjennomføres innen den gitte fristen, vil det løpe tvangsmulkt.

Nasjonalparkstyret ved arbeidsutvalget viderefører med dette en forvaltningspraksis for å ivareta verneverdiene i landskapsvernområdet og for å unngå at det utvikler seg en holdning om at det i etterkant av ulovlige tiltak kan tillatelse.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/1943

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	6/2024	18.03.2024

Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde - søknad om tilbygg på seterstue - Nystuvollen - gnr. 17, bnr. 3 - Tolga kommune - Stian Nystuen

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/AU avslår søknad fra Stian Nystuen om dispensasjon fra forskrift om Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde for oppføring av tilbygg på seterstue på Nystuvollen (gnr. 17, bnr. 3) i Tolga kommune.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i forskrift om Londalen – Ørvilldalen landskapsvernområde § 3, punkt 1.

Begrunnelse:

Saken er vurdert etter dispensasjonshjemmelen § 5, punkt 3 i forskr. om Londalen-Ørvilldalen landskapsvern og naturmangfoldlovens §§ 8-12. I avgjørelsen er det lagt vekt på samlet belastning og presedensvirkninger ved at omsøkt tilbygg på seterstue vil øke eksisterende bygningsmasse og oppvarmet bo-areal til 65 m² for seterstua og totalt 83,7 m² BYA, som utgjør et større areal enn hva nasjonalparkstyret normalt godkjenner av utvidelser til eksisterende setrer til fritidsformål. Da verken kulturminneforvalter eller kulturvernmyndighet motsetter seg tiltaket kan man likevel vurdere å tillate et mindre takoverbygg, uten innkledning. Nasjonalparkstyret v/arbeidsutvalget oppfordrer søker til å fremme en ny søknad om dette.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1 Tiltakshaver - byggesøknad tilbygg seter.pdf
- 2 Tiltakshaver - søknadstegninger og bilder - vedlegg.pdf
- 3 Uttalelse kommunal kulturminneforvalter - Ørvilldalen 525, gnr. 173 Tilbygg til seterstue.pdf
- 4 Tolga kommune - byggesak, tilbygg.pdf
- 5 Tilleggsopplysninger til søknad - Ørvilldalen landskapsvernområde - byggesak - Tolga 17/3 - tilbygg på Nystuvollen
- 6 Fylkeskommunen i innlandet - Høringssvar tilbygg på Nystuvollen - Sefrak-registrert bygg - Gbnr. 173 - Tolga kommune

Andre saksdokumenter:

- [Forskr om Londalen – Ørvilldalen landskapsvern.](#)
- [Forvaltningsplan for Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde](#)
- [Byggeskikkveilederen for Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder](#)
- [Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Forollhogna](#)
- SEFRAK, GID 17/3 – nr. 04360013295

Saksopplysninger

Søknaden

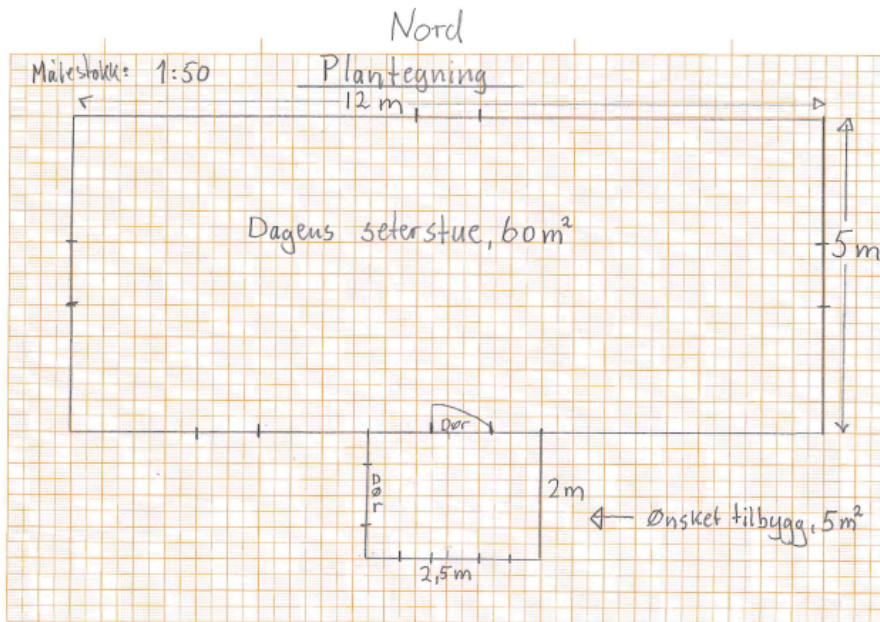
Stian Nystuen søker om et tilbygg på 5 m² (2,0 m x 2,5 m) BYA på seterstuas sørside på Nystuvollen, gnr. 17, b.nr. 3 innenfor Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde, Ørvilldalen 525 i Tolga kommune. Søker tok kontakt både med nasjonalparkforvalter og Tolga kommune ved innsendelse av søknad. Etter veiledning og i samråd med Tolga kommune, oversendte kommunen samlet søknad til Nasjonalparkstyret for Forollhogna. Formålet med tilbygget er å bygge et vindfang til inngangen på setra. Utdrag fra søknadstekst:

«Hovedformålet med tilbygget er å få til en gang for oppbevaring av klær og sko, skjerme inngangsparti og dør (gulvet inne på kjøkkenet er ødelagt av fuktighet), samt mulighet for å få til et lite "bad". Bakstue, som tradisjonelt har vært mer vanlig, lar seg ikke gjøre med veien rett bak seterveggen, en vei som benyttes flittig av turfolk og hyttenaboene (som deres eneste adkomstmulighet). I det siste vedlegget vises til to tilsvarende løsninger som det jeg søker om, med innbygd overbygg over inngangsdør, som ligger innenfor samme verneområde.

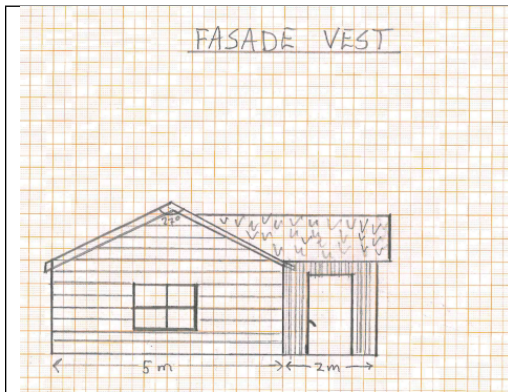
Perspektivtegning er overhodet ikke min sterke side som dere kan se, så de bildene som er påtegnet er i hovedsak ment for å gi et inntrykk av hvordan det er der i dag».

Søker har tatt som utgangspunkt Tolga kommunes planverk/retningslinjer for sin søknad:

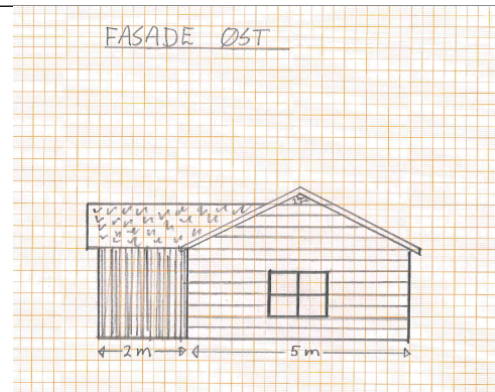
Poenget her er vel at jeg uansett holder meg under 100 m² på seterstua, jfr. Tore Skjøtskift uttalt i 2014 i forbindelse med søknad om å sette opp annekts på setervollen: ...For fritidseiendommer er det da begrensninger på totalt bebygd areal, antall bygninger totalt og bebygd areal for hver type bygning: Hovedhuset/hytta kan være inntil 100 m². Det tillates inntil 2 uthus/ annekts på inntil 30 m² hver og totalt bebygd areal kan være inntil 150 m²... Det er ikke fare for at noen av disse parameterne slår inn i dette tilfellet.

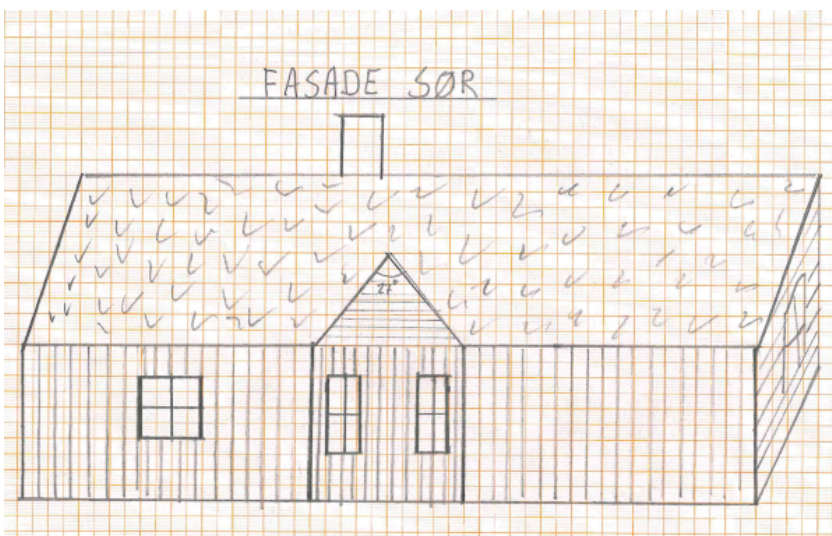
Figur 1. Plan-tegning av eksisterende seterstue med omsøkt tilbygg, målestokk 1:50.

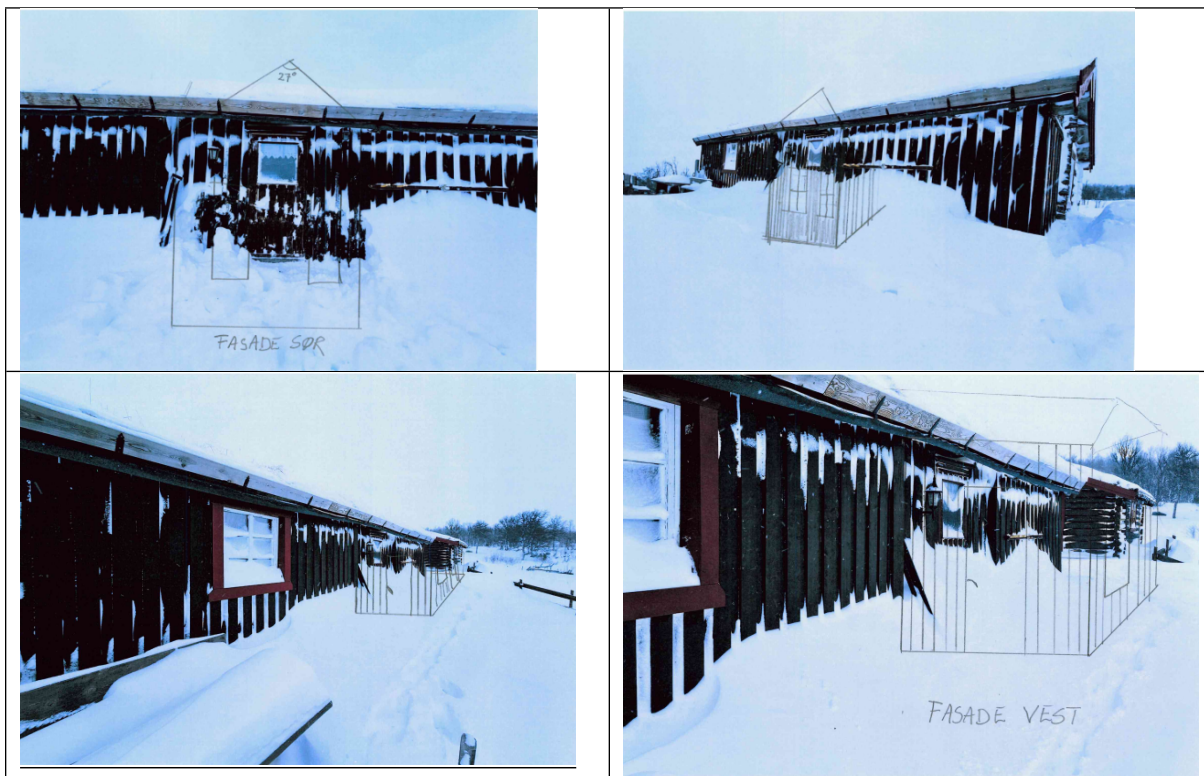
Figur 2: Utvendig planskisse med omsøkt tilbygg, fasade vest.

Figur 3: Utvendig planskisse med omsøkt tilbygg, fasade øst.

Figur 4: Utvendig planskisse med omsøkt tilbygg, fasade sør.

Tilleggsopplysninger

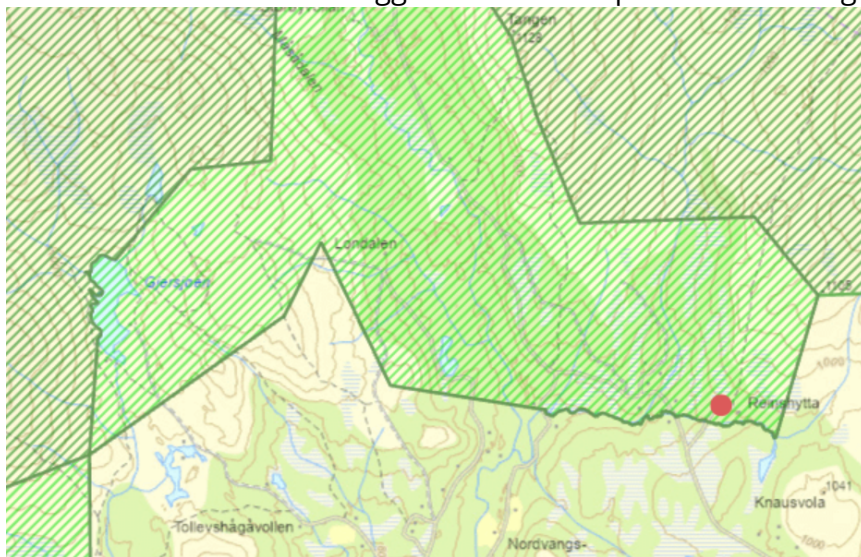
I forbindelse med innsending av søknad har nasjonalparkforvalter etterspurt tilleggsopplysninger fra søker om forhold omkring situasjonsplan for setervollen samlet sett, samt bebygd areal for bo-opphold. Nasjonalparkforvalter har også spurt søker om han har vurdert andre løsninger en omsøkt tilbygg. Det opplyses om at ...«60 m² + 18,5 m², totalt 78,5 m², er det som er bebygd oppvarmet areal ja, seterstua og annekset. Står noen andre småhus der som ikke er oppvarmet areal (ei gammel bu, en vedskål og en utedo).

Når det gjelder andre løsninger, har jeg spekulert på det ja, men ikke funnet det hensiktsmessig ut fra behovet. Eneste mulige "død-areal" inne i seterhuset er ei lita matstue på 3-4 m², men den ligger helt i øst-enden av bygningen, og kan dessverre ikke på noen måte løse de utfordringene tilbygget er ment å løse. Bare å ta kontakt for evt ytterligere avklaringer!»

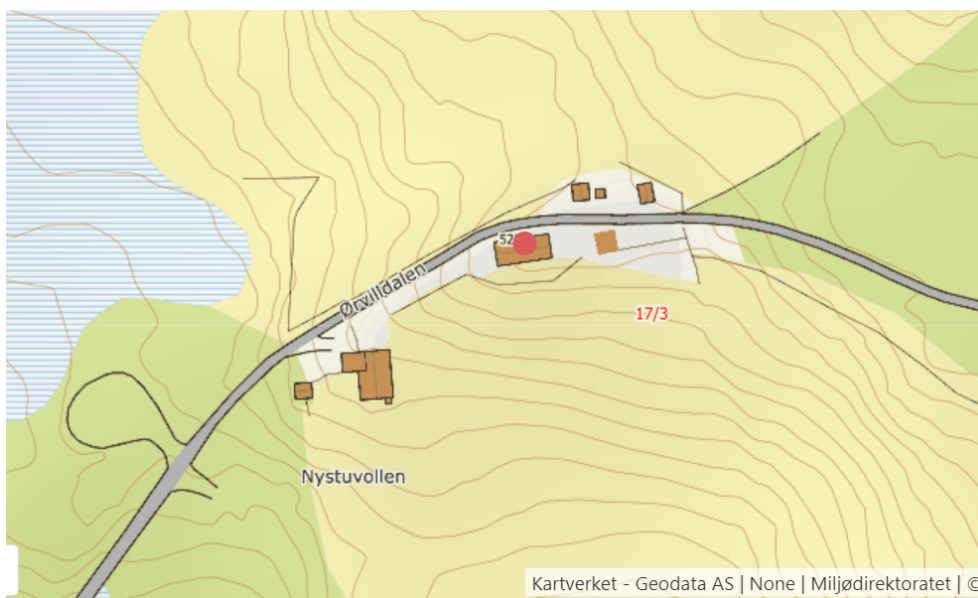
Søker har også opplyst om at setra ikke benyttes i aktiv drift, men at gården og arealene tilknyttet setereiendommen driftes gjennom slått og beite. Innsendte bilder fra eksempel med innkledt takoverbygg fra samme verneområde har beliggenhet i Ørvilldalen (vedlegg 2).

Andre saksopplysninger

Kart som viser tiltakets beliggenhet i landskapsvernområde og situasjonsbeskrivelse:

Figur 5: Oversiktskart og plassering av Nystuvollen innenfor Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde, Tolga kommune

Figur 6: Situasjonskart over Nystuvollen, der seterhuset er markert, GID 17/3. I tillegg til seterstue og seterbu/anneks består setereiendommen av seterfjøs, vedskål, gammel bu og utedo.

Uttalelser:

Kulturminneforvalter for kommunene Holtålen, Røros, Os og Tolga (**vedlegg 3**):

- «For at tilbygget skal harmonere med dagens bygningskropp, bør dimensjonene tilpasses bedre. Tilbygget bør justeres etter bygningens lengderetning, slik at en oppnår en lavere takvinkel som underordner seg og skaper et bedre samspill med dagens takflate.
- Vinduer, og eventuelt ytterdør, skal ha småruta glass med enkle omramminger.
- Panel monteres stående, for å videreføre uttrykket som i eksisterende seterstue.»

Tolga kommune, byggesak (**vedlegg 4**):

«Bygget antas oppført i slutten av 1700-tallet iht SEFRAK. Bygget fremstår som godt vedlikeholdt og kulturlandskapet rundt vedlikeholdes også. Det gode vedlikeholdet skyldes at bygget er i jevnlig bruk. Tiltaket i seg selv oppfattes som noe uproposjonalt, og administrasjonen er enig i KMK sin vurdering om at tilbygget bør strekkes noe i lengderetning for å unngå en meget skarp takvinkel. Om tilbygg endres i samsvar med KMK's tilbakemelding, ser ikke kommunen noe umiddelbar grunn til å gi avslag, dette med bakgrunn i at administrasjonen mener at å sikre bruk av eldre bygg sikrer også et godt vedlikehold.»

Innlandet fylkeskommune (**vedlegg 5**)

«Kulturvernfarende forhold

Seterstua ligger innenfor i cirkumferensen innenfor kommunedelplan Vingelen. Bestemmelsene i planen legger vekt på at nybygg skal tilpasses lokal byggeskikk. God form og tradisjonell materialbruk er også fremhevet som viktig for å innordne seg i det lokale bygningsmiljøet og det særegne kulturlandskapet.

Vi støtter den lokale kulturminneforvalters vurdering om at planlagt tiltak kan tilpasse seg eksisterende seterhus på en bedre måte. Mindre bratt takvinkel enn på vedlagte tegninger vil gjøre at tilbygget harmoner bedre med seterhuset. Vi støtter også hennes forslag til vinduer, evt. ytterdør og stående trepanel i tilsvarende dimensjon som på seterhus.

Når det gjelder automatisk freda kulturminner er det ikke kjent slike kulturminner innenfor eller inntil tiltaksområdet. I høydedata (LIDAR) for området ser vi at det ligger noen tidligere ikke registrerte fangstgroper i nærheten. Men disse ligger vel 100 m unna tiltaksområdet, så de vil ikke bli berørt. Sannsynligheten for at det finnes freda kulturminner i området som kan bli berørt av tiltaket vurderer vi som lav. Vi mener derfor at det ikke er behov for å utføre arkeologisk registrering i saken.

Vi må likevel ta forbehold om at det kan finnes automatisk freda kulturminner i området, f.eks. kulturminner under bakken som ikke er synlige. Hvis det i forbindelse med gjennomføringen av tiltaket oppdages automatisk freda kulturminner, inkludert en sikringsone på fem meter, skal arbeidet stanses. Det er viktig at de som utfører arbeidet også blir informert om dette. Melding om funn skal straks sendes Innlandet fylkeskommunes kulturavdeling, jf. lov om kulturminner § 8, andre ledd».

Tidligere behandlinger i nasjonalparkstyret:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna har tidligere behandlet 2 saker etter forskr. om Londalen-Ørvilldalen landskapsvern. ved Nystuvollen:

- **NP-sak 25/2015** ble det gitt tillatelse til oppføring av en seterbu på 18,5 m² BYA.
- **DV-sak 8/2016** ble det gitt tillatelse til oppføring av platting (15,7 m² BYA), samt utvendig paneling/innkledning av tømmer.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Londalen - Ørvilldalen landskapsvernområde er å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

Ifølge verneforskriften for landskapsvernområdet, **§ 3 punkt 1**, er området vernet mot alle tekniske inngrep som *vesentlig* kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, slik som for eksempel oppføring av bygninger mv.

Når virksomheten kan skje uten at det strider mot formålet med vernet, og når særlige grunner taler for det, kan forvaltningsmyndigheten på nærmere vilkår gi tillatelse til tilbygg til eksisterende bygninger, **forskriftens § 5, punkt 3**.

En dispensasjon fra vernebestemmelser krever vurdering etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8–12, og det skal gjøres en vurdering av eventuelle presedensvirkninger.

Myndighet

Nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet etter forskrift om Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde.

Søknaden behandles av arbeidsutvalget (AU) for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020: kap. 4.4.1 «AU delegeres myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven / verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor (negativ) betydning for verneverdiene (kurante saker som ikke kan delegeres til forvalter). Saker som regnes som kurante forutsetter at representantene i AU er enige i vedtakets innhold (tillatelse med vilkår)»,

kap. 4.4.2 «AU kan avslå søknader etter verneforskriftenes bestemmelser når utfallet av søknaden er gitt ut fra verneforskrift, forvaltningsplan og tidligere behandlinger og drøftinger i styret.» Dersom AU ikke avslår søknaden eller vedtaket ikke blir enstemmig, skal saken behandles av nasjonalparkstyret. kap. 4.4.3 «AU-vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i tråd med naturmangfoldloven/verneforskriftene»

Forvaltningsplan (2003).

Det foreligger forvaltningsplan for området, utarbeidet av Fylkesmannen i Hedmark i 2003. Forvaltningsplanen har ingen detaljerte retningslinjer som sier noe om arealbegrensinger med hensyn til bygningsmiljø. Det er innhentet utdrag fra gjeldene forvaltningsplan som kan ha relevans for søknad:

2.3.8 Bygninger og bygningsmiljø

Gamle bygninger har behov for restaurering og modernisering for ikke å forfalle og dernest forsvinne fra kulturlandskapet. Det er også krav fra eiere og brukere at bygningene tilfredsstiller dagens ønsker og behov innen næring eller fritid for å bli benyttet i det hele tatt.

4.8 bygninger og bygningsmiljø – retningslinjer og tiltak

- Byggeskikkveilederen for Nord-Østerdal for utvidelse og oppføring av seterbebyggelse gjøres gjeldende for området.
- Eventuelle nybygg på setervanger skal underordne seg den eldre bebyggelsen i form og materialer.
- Plasseringen av eventuelle nybygg skal beholde eller forsterke tundannelsen.
- Eventuelle nybygg i form av hytter utenfor vangen må trekkes så langt utenfor at det ikke forstyrrer bildet av den opprinnelige seterbebyggelsen. Helst bør en slik hytte skjermes fra seterbebyggelsen av terrengformer eller vegetasjon.
- Hovedfarge på eventuelle nye bygninger skal være grå eller mørk brun (matt – ikke blank). Det skal benyttes naturmateriale (tre, stein eller torv).
- Flate tak og valmtak er forbudt. Vinduer må utformes bevisst, det er et krav om små, oppdelte vinduer.
- Eventuelle tilbygg skal ha sterkt slektskap med huset det bygges på. Fortrinnsvis skal en benytte samme materiale, overflate og farge. Takform og takvinkel skal være som på hovedbygget.

Vurderinger

Naturmangfoldloven

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Seterhuset er SEFRAK-registrert med høy egenverdi og som høy verdi som en del miljø, og antas å være oppført på slutten av 1700-tallet. Seterstua utgjør en del av en helhetlig setervoll og bygningsmiljø. Tilsvarende er seterfjøset på setervollen ifølge SEFRAK vurdert med høy egenverdi og høy verdi som en del av miljø. Det er viktig å presisere at en SEFRAK-registrering på ingen måte kategoriserer grad av fredning eller verneverdi, men gir et nyttig kunnskapsgrunnlag om bygningsmassen. Det er ikke foretatt befaringsav eiendommen med hensyn til søknad.

Gården er ikke i aktiv landbruksdrift, men arealene knyttet til gården og setereiendommen driftes med slått og beite. Bygningsmassen på setereiendommen benyttes av eier til fritidsformål, samt utleieenheter knyttet jakt- og friluftsliv til gårdsbruket. Like nedenfor Nystuvollen er det tilrettelagt parkering og utfartsåre som går gjennom setervollen innover mot nasjonalparken og Storbekkbua (åpen bu). Det kjøres opp skiløyper om vinteren forbi setervollen i regi av lokalt idrettslag.

Det er utarbeidet en egen byggeskikksveilder for Forollhogna nasjonalpark, med tilliggende landskapsvernområder.

Setervollen ligger innenfor villreinens biologiske leveområde for Forollhogna, og er ifølge kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i kvalitetsnorm for villrein innenfor fokusområde FH10 Ørvilldalen-Svartåsen, som betegnes som viktige vårbeiter for fostringsflokkene med kommentar om bekymring for effekten av økt ferdsel, sperregjerder og mer hytteutbygging fremover. Omsøkt tiltaket vurderes ikke til å ha vesentlige konsekvenser for villrein, og høring hos villreinnemnda synes ikke nødvendig for sakens karakter.

Det foreligger høringsuttalelse fra kommunal kulturminneforvalter, samt fra Innlandet fylkeskommune som kulturvernmyndighet.

Det er ikke registrert øvrige arter av særskilt forvaltningsinteresse knyttet til Nystuvollen. Det er ellers innhentet opplysninger fra søker.

§ 9 - Føre-var-prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget anses tilstrekkelig for å kunne behandle søkanden, føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

I forvaltningsplanen for Londalen – Ørvilldalen landskapsvernområde er det ikke gitt særskilte retningslinjer for arealbegrensinger på seterstuer slik det er i de øvrige landskapsvernområdene rundt Forollhogna. For landskapsvernområdene som helhet rundt Forollhogna har nasjonalparkstyret inntil videre lagt seg som utgangspunkt ei arealgrense på 60 m² bebygd areal (BYA) for seterstuer (også fritidsbebyggelse) som benyttes i fritid, samt inntil 20 m² BYA for øvrig uthusareal dersom ikke andre retningslinjer/bestemmelser.

Det er oppgitt at samlet oppvarmet bo-areal, seterstua (60 m²) og seterbu/aneks (18,7 m²) BYA, utgjør totalt 78,7 m² BYA oppvarmet bo-areal. Et ytterligere innkledd takoverbygg på 5 m² vil øke seterstuas størrelse til 65 m² BYA, som til sammen vil utgjøre 83,7 m² oppvarmet bo-areal. Omsøkte tiltak vurderes som mindre tilbygg som ikke til å øke overnattingskapasiteten for seteranlegget som helhet.

Verken kommunen ved byggesak eller kommunens kulturminneforvalter motsetter seg tiltaket, og kulturminneforvalter kommer med tilrådning om at «*tilbygget bør justeres etter*

byggets lengderetning, slik at en oppnår en lavere takvinkel som underordner seg og skaper et bedre samspill med dagens takflate». Dette understøttes av både byggesaksbehandler og fylkeskommunen som kulturvernmyndighet, hvorav kulturvernmyndigheten heller ikke direkte motsetter seg tiltaket. Kulturvernmyndighet har fokusert mest på arkeologiske kulturminner og det foreligger ingen vurdering om omsøkte tiltak på seterbygningen inngående opp mot byggeskikkveilederen.

Etter nærmere vurdering av søknad er nasjonalparkforvalter uenig om tilrådning om at tilbygg bør justeres/strekkes i lengderetning for å unngå for skarp takvinkel. Det er ikke lengden på tilbygget som er avgjørende for takvinkel, men avstand og forholdet mellom tilbyggets gesims- og mønehøyde. Nasjonalparkforvalter mistenker at det er søkers tegneferdigheter som er grunn til disse diskusjonene. Søker har selv poengtert i søknadstekst at perspektivtegning ikke er av søkers sterkeste side. Det fremgår av søknadstegninger at takvinkelen på tilbygg er tiltenkt tilsvarende takvinkel på seterstua, oppgitt til 27 grader, og slik sett vil kunne innordne seg med dagens bygg. Etter nasjonalparkforvalters vurdering vil et tilbygg i vinkel påvirke eksisterende seterbygning i mindre grad, desto mindre et tilbygg er, og et bredere tilbygg en omsøkt ville ha påvirket eksisterende seterstue i større grad.

Ifølge byggeskikkveilederen for Forollhogna kan seterstua karakteriseres som ei typisk seterstue bestående av en smal og rektangulær bygningskropp, med 3-delt plan med to tømmerkasser, med et skjæle i reisverk i midten. Hovedregelen for seterstuer er at de ikke har overbygd inngang, og at overbygninger og takoverbygg i hovedsak er av nyere dato og endrer noe av det enkle, knappe uttrykket på seterstuene.

Av hensyn til verneformålets § 2, der seterlandskapet med seterbebyggelsen utgjør en del av kulturlandskapet vurderes seterstua på Nystuvollen som ei typisk seterstue, som et element i kulturlandskapet som forskriften har som formål å ta vare på. Det er derfor viktig å være bevisst omkring den tradisjonelle utformingen av seterbebyggelsen, og kunnskap om hvilke elementer som betraktes som opprinnelig og tradisjonell, eller moderne, og om hvorfor bygningsmiljøet ser ut som det gjør.

I følge byggeskikkveilederen er tiltak som takoverbygg kategorisert til å bidra til hyttifisering. Byggeskikkveilederen anbefaler videre at nye takoverbygg bør unngås. Hyttifisering av seterlandskapet er utpekt til å utgjøre en trussel mot kulturlandskapet, da stadig færre setrer har drift med dyr og mjølkeproduksjon, men brukes til fritidsformål med stadig krav til høyere standard. Ut fra dette er det vanskelig å tilråde oppføring av nytt tilbygg som omsøkt. Det vises også til samlet belastning i form av tidligere gitte tillatelser fra nasjonalparkstyret (NP-sak 25/2015 om seterbu/anneks og DV-sak 8/2016 om tillatelse av 15,7 m² BYA plattning på Nystuvollen). Plattning er også ifølge byggeskikkveilederen et ukjent element i seterlandskapet og kategorisert til å bidra til «hyttifisering av seterlandskapet». Selv om tiltakene isolert sett er små, kan de, litt og litt, samlet sett endre bygningsmiljø og landskapsbilde på sikt.

Likevel er takoverbygg blitt mer vanlig i seterområdene, og det er flere eksempler på dette innenfor Londalen-Ørvilldalen, og ellers i landskapsvernområdene rundt Forollhogna. Nasjonalparkstyret har også gitt tillatelse til takoverbygg av mindre karakter. Dog er det ikke så vanlig med innkledte takoverbygg som omsøkt, noe som i tillegg vil øke oppvarmet bo-areal. Søker argumenterer med at bakstue, som tradisjonelt har vært mer vanlig, ikke lar seg gjøre grunnet veien bak seterstua. Søker har også vedlagt bilder med eksempel på innkledt tilbygg/takoverbygg innenfor samme landskapsvernområde (seterhus på Klokkarvollen i Ørvilldalen), uten at nasjonalparkforvalter kjenner detaljer rundt disse seterbygningene.

Presedensvirkninger

Det er et overordnet mål og ønske at om at seterbebyggelsen skal bli ivaretatt og fortsatt tas i bruk som motivasjon for ivaretagelse. Søker beskriver at gulv inne på kjøkkenet er ødelagt pga. fuktighet og det er forståelse for at en seterbygning fra 1700- tallet vil ha behov for restaurering og vedlikehold, og mulig ytterligere tiltak for å skjerme bygningsmassen på særskilte kritiske punkt.

Hvilke bygningsmessige tiltak som vurderes til å kunne virke skjæmmende på landskapsbilde, eller utgjøre en noen trussel mot kulturlandskapet som verneverdi er generelt utfordrende å vurdere, og vil i noen tilfelle være avhengig av hvilket øye som ser. Uavhengig av disse momentene skal vurderinger etter naturmangfoldloven ta utgangspunkt i naturgrunnlaget for omsøkte tiltak, også i lys av verneformålet. Da hverken kulturminneforvalter, eller kulturvernmyndighet direkte motsetter seg tiltak om tilbygg, blir spørsmålet om man kan tillate oppføring av hensyn til de arealbegrensninger og forvaltningspraksis nasjonalparkstyret har som utgangspunkt av hensyn til samlet belastning og presedensvirkninger. På bakgrunn av dette kan ikke nasjonalparkforvalter heller tilråde omsøkt tilbygg, men vurdere å akseptere et mindre takoverbygg over inngangsparti etter ny søknad.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det vurderes at det er liten risiko for miljøforringelse med bakgrunn i at det er tilkomstvei til setervollen sommerstid. Dersom det oppstår skader på natur eller miljø i forbindelse med tiltakene må kostnader for oppretting dekkes av tiltakshaver. Bygningsavfall kan fraktes ut og deponeres på forskriftsmessig vis for å unngå forurensing.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

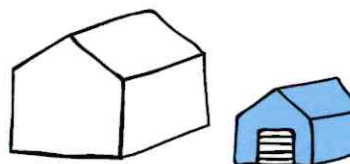
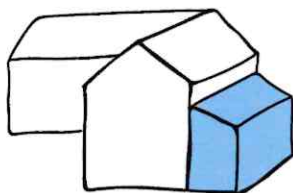
Materialvalg og fargevalg kan tilpasses eksisterende seterbygning slik at tilbygget blir en naturlig del av bygget. Det vil bli satt vilkår om antall vinduer og utforminger.

Samlet vurdering

Ut fra vurderinger etter NML §§ 8-12 er det vanskelig å tilråde tilbygg som omsøkt. I vurderingen er det lagt vekt på samlet belastning og presedensvirkninger med at omsøkt tilbygg på seterstue vil øke eksisterende bygningsmasse og oppvarmet bo-areal til 65 m² for seterstua, og totalt 83,7 m² BYA for oppvarmet bo-areal. Dette utgjør et større bebygd areal enn hva nasjonalparkstyret normalt godkjenner av utvidelser til eksisterende setrer til fritidsformål. Da hverken kulturminneforvalter, eller kulturvernmyndighet direkte motsetter seg tiltaket kan man likevel vurdere å tillate et mindre takoverbygg, uten innkledning og nasjonalparkforvalter vil oppfordre søker til dette.

Byggesøknad for deg som ønsker å bygge eller rive

Du kan bruke dette skjemaet for små byggeprosjekter. Kryss av i listen under:

- Bygge tilbygg - mindre enn 50 m²
OBS: ikke påbygg
- Rive et tilbygg - mindre enn 50 m²
- Annet (kun etter avtale med kommunen):
- Bygge frittliggende bygning - mindre enn 70 m² og hvor ingen skal bo eller overnatte.
- Rive frittliggende bygning - mindre enn 70 m² som ikke er godkjent som bolig eller til overnatting

Beskriv med egne ord hva du skal gjøre:

Bygge et vindfang/ lite tilbygg til inngangen på setra, se vedlegg.

Fylles ut til slutt: Trenger du dispensasjon eller andre tillatelser?

- Ja, søknad er vedlagt   Ja, tillatelse/vedtak er vedlagt   Nei, jeg trenger ikke

Trenger du hjelp til å fylle ut søknaden? Se våre «Åtte steg fra idé til ferdig søknad»
dibk.no/atte-steg-til-soknad

Før du starter utfyllingen bør du også bestille et situasjonskart over eiendommen din fra kommunen.

Ved å sende inn denne byggesøknaden forplikter du deg til å følge plan- og bygningsloven, byggt teknisk forskrift og følge byggetillatelsen fra kommunen. Det er ditt ansvar at reglene blir fulgt.

A. Hvilken eiendom skal du bygge eller rive på?

? Veiviseren steg 1

Adresse: Ørvilldalen 525	Gårdsnr: 17	Bruksnr: 3
Postnr/sted: 2542 Vingelen	Kommune: Tolga	Festenr: Seksjonsnr:

B. Navn og kontaktinformasjon til deg som søker

? Veiviseren steg 1

Navn: Stian Nystuen	Telefon: 99746374
E-post: stiannystuen@hotmail.com	Mobil: 99746374
Adresse (hvis du bor et annet sted enn der du skal bygge/rive): Bostedsadresse Røsliveien 70.	

C. Hvilke kommunale planer gjelder for din eiendom?

? Veiviseren steg 1

Du kan bestille disse fra kommunen, eller finne dem på kommunens nettside.

Flere kryss kan være nødvendig:

Kommuneplan

Reguleringsplan → Navn/nummer på plan:

Andre plan(er) → Navn/nummer på plan:

D. Hvor stort kan du bygge?

? Veiviseren steg 2

Hva er beregningsmåten for grad av utnyttning for eiendommen din?

Dette står i planen du oppga ovenfor, og bestemmer hvordan du skal regne nedenfor (Sett kryss)

BYA - Bebygd areal i m²   BRA - Bruksareal i m²   T-BRA - Tillatt bruksareal i m²

%BYA - Bebygd areal i %   %BRA - Bruksareal i %   %TU - Tillatt utnyttelsesgrad i %

U-grad (denne betegnelsen brukes i enkelte eldre planer)

Arealer og grad av utnyttning

? Veiviseren "Hvor stort kan du bygge"

Oppgi arealet til alle bygninger på eiendommen din, og regn ut ny grad av utnyttning. Bruk den beregningsmåten du krysset av for over.

Tillatt grad av utnyttning:

Tomtens nettoareal:

Byggesøknad for deg som skal bygge eller rive.

Areal av bygninger, konstruksjoner og parkering i dag:

m²

Areal av bygninger, konstruksjoner og parkering etterpå.

m²

Grad av utnyttning etter prosjekt:

Husk vedlegg!

Vis hvordan grad av utnyttning etter prosjektet ble regnet ut. Ta f.eks en utskrift fra "Hvor stort kan du bygge".

E. Hva blir korteste avstand?

Veviseren steg 3

Veviseren steg 4

Bruk situasjonskartet og mål opp korteste avstand fra bygningen til:

Nabogrense

300 m

Midten av vei:

m

Nærmeste bygning på naboeiendom.

350 m

Skal du rive, eller er noe så langt unna at det ikke vises på situasjonskartet? Da kan du stryke over punktet

F. Kan byggeplanene dine være i konflikt med omgivelsene?

Veviseren steg 3

Er det mindre enn 30 meter til nærmeste trikke- eller togspor?

Nei Ja

Bygger/river du i nærheten av en vann- og avløpsledning?

Nei Ja

Bygger/river du i nærheten av høyspent kraftlinje?

Nei Ja

Husk vedlegg!

Svarer du ja på noen av disse, må du legge ved tillatelse eller uttalelse fra eier.

Bygger/river du i nærheten av strandsonen eller sjø/elv/vassdrag?

Nei Ja

Skal du bygge/rive i et flom-, ras- eller skredutsatt område?

Nei Ja

Finnes det truede eller vernede arter på eiendommen eller i nærheten?

Nei Ja

Finnes det kulturminner eller verneverdig bebyggelse på eiendommen eller i nærheten?

Nei Ja

Husk vedlegg!

Svarer du ja på noen av disse, må du legge ved søknad om dispensasjon, uttalelse og/eller vedtak

G. Vil byggeprosjektet føre til en ny/endret avkjøring til eiendommen?

Veviseren steg 3

Nei

Ja, eiendommen får ny/endret avkjørsel til (sett kryss):

Riksvei eller fylkesvei

Husk vedlegg som viser at du har avkjøringstillatelse fra Statens vegvesen

Kommunal vei

Husk vedlegg som viser at du har avkjøringstillatelse fra kommunen

Privat vei

Husk vedlegg som viser at du har veirett gjennom tinglyst erklæring

H. Vedlegg

? Veviseren steg 6

Kommunen kan ikke behandle byggesøknaden din før de har mottatt all relevant dokumentasjon

Hvilke tegninger og beregninger har du lagt ved?

- Plantegning før og etter
- Snittegning før og etter
- Fasadetegninger av alle fasader før og etter
- Situasjonsskart hvor jeg har tegnet inn det jeg skal bygge/rive, og relevante avstander fra punkt E og F
- Beregningsmåte for grad av utnyttning (f eks fra «Hvor stort kan du bygge»)

Hvis du har nabovarslet, legg ved:

- Et eksemplar av komplett nabovarsel med alle vedlegg
- Dokumentasjon på at alle naboer er varslet (f eks. kvitteringer)
- Eventuelle merknader fra naboer
- Dine kommentarer til naboens merknader

Hvis du trenger dispensasjon eller andre tillatelser, legg ved:

(Feks hvis du har svart ja på noen av spørsmålene under punkt F eller G)

- Søknader om dispensasjon eller innvilget dispensasjon (spesifiser i feltet under)
- Uttalelser/vedtak fra annen myndighet (spesifiser i feltet under)

Andre vedlegg:

Aktiviteten krever tillatelse fra nasjonalparkforvalter. Det er lagt ved 9 vedlegg, plantegninger og noen bilder. Det siste vedlegget viser eksempel på 2 seterhus med tilsvarende tilbygg (innbygd inngangsparti) i nabolaget, sendes ved etter samtykke fra eier.

Totalt antall vedlegg:

9

I. Underskrift

Dato: 22/1-24

Underskrift:

Stian Dystevang

Nord

Målestokk: 1:50

Plantegning

12 m

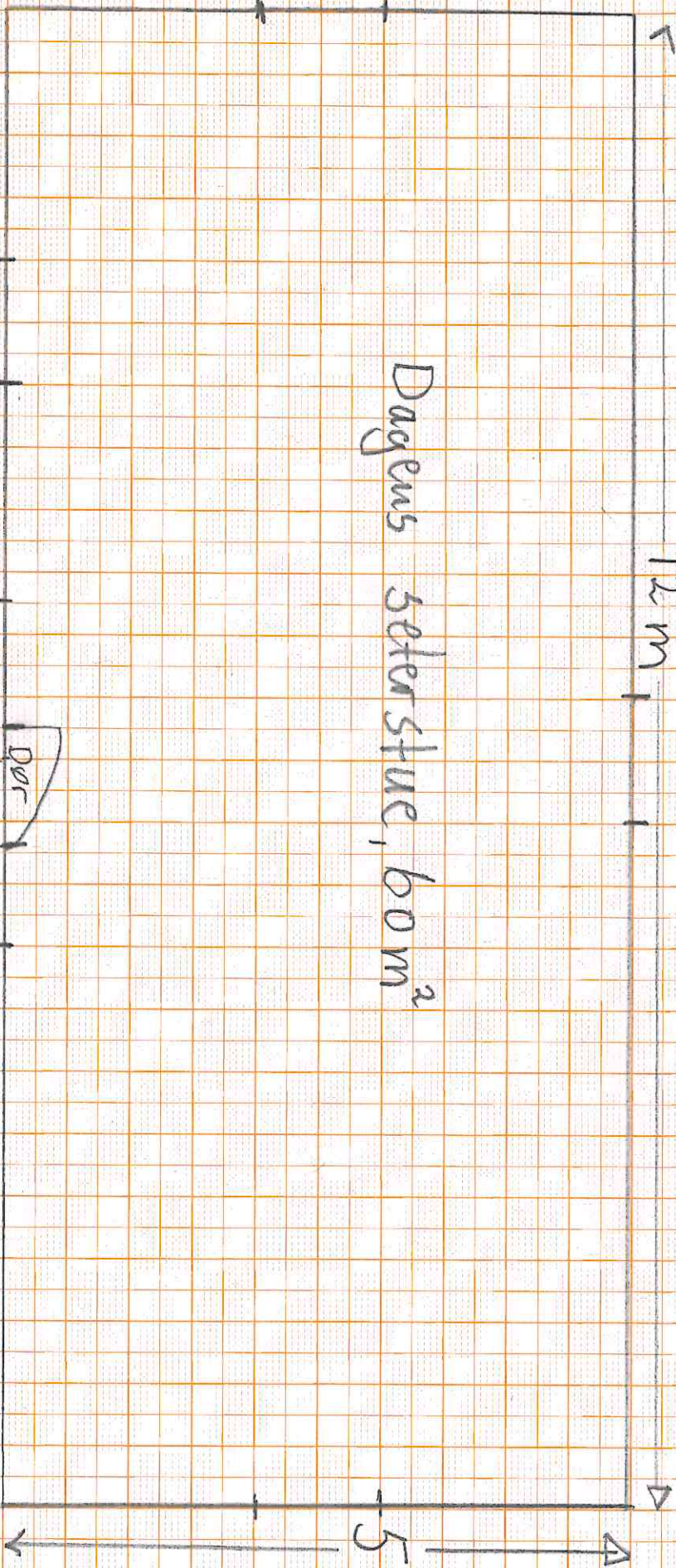
Dagens seterstue, 60 m^2

5 m

2 m

Ønsket tilbygg, 5 m^2

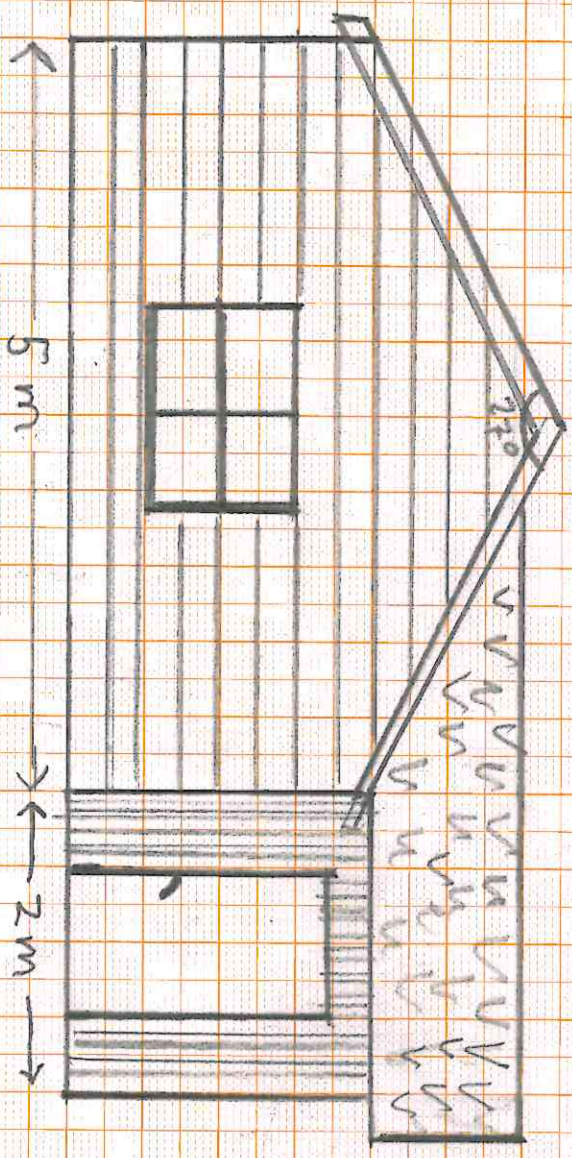
2,5 m

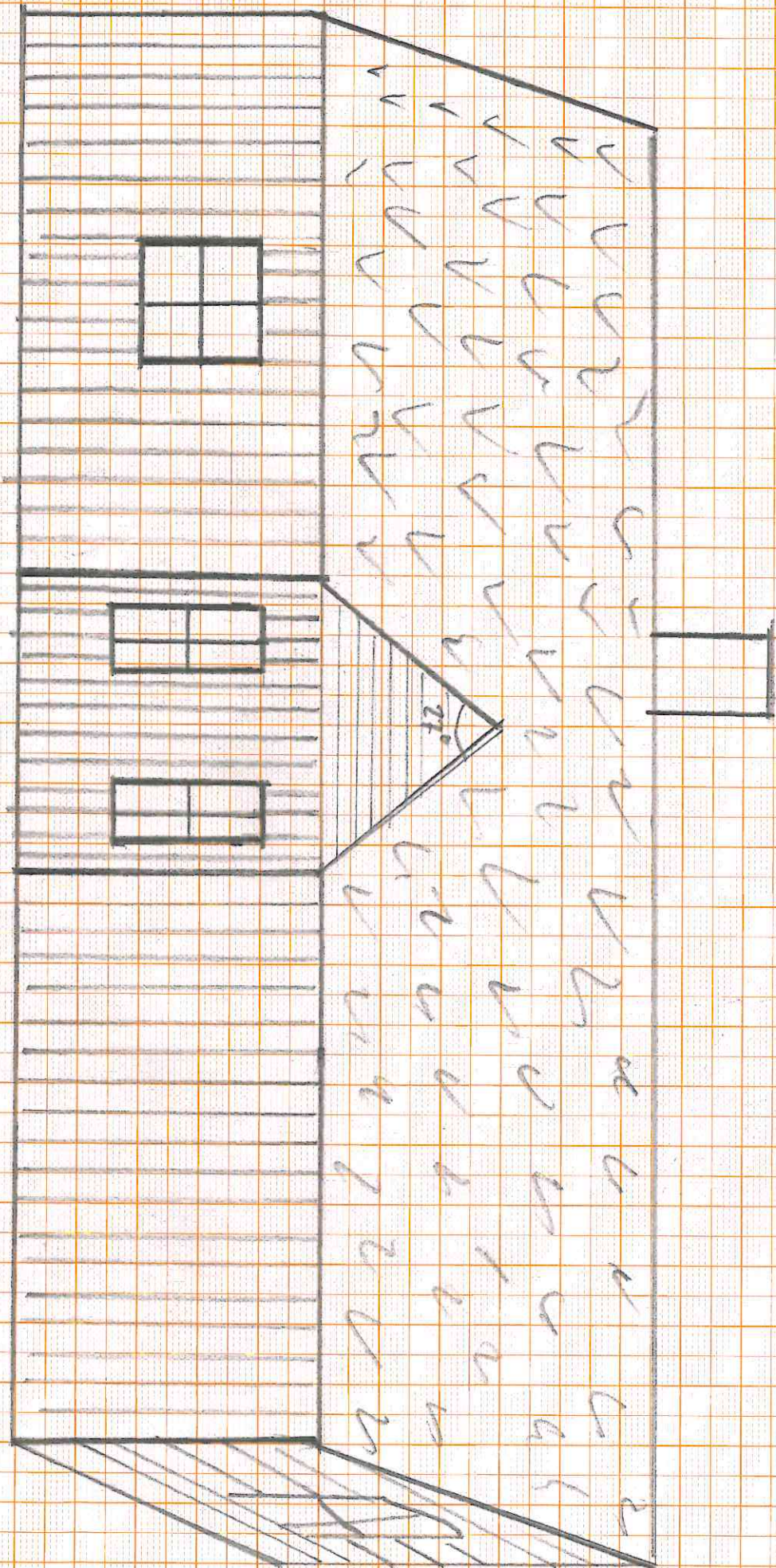

FASADE VEST

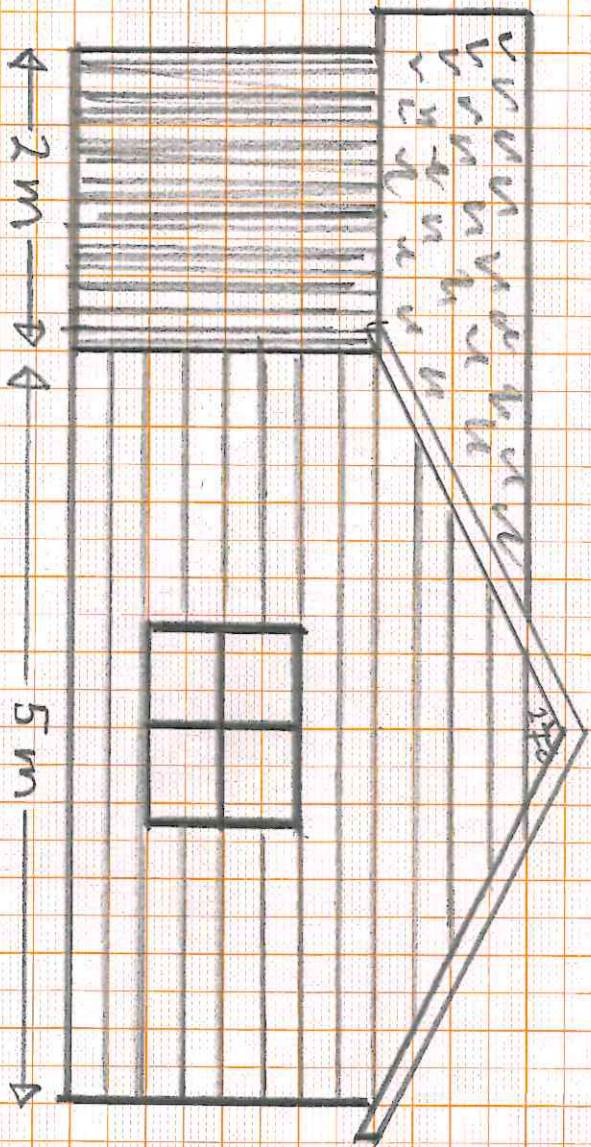

FASADE SØR

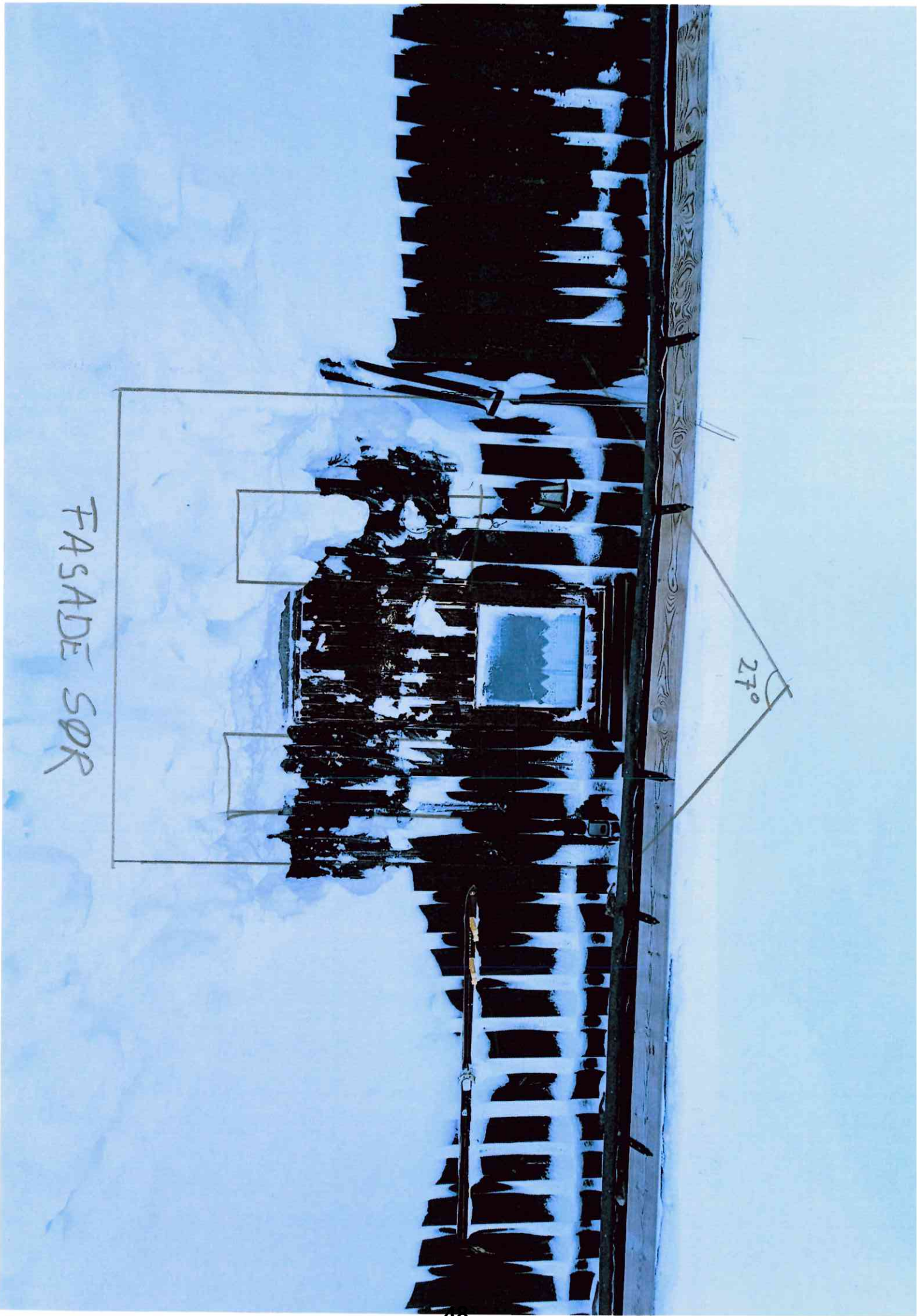

FASADE ØST

27°

FASADE SDR

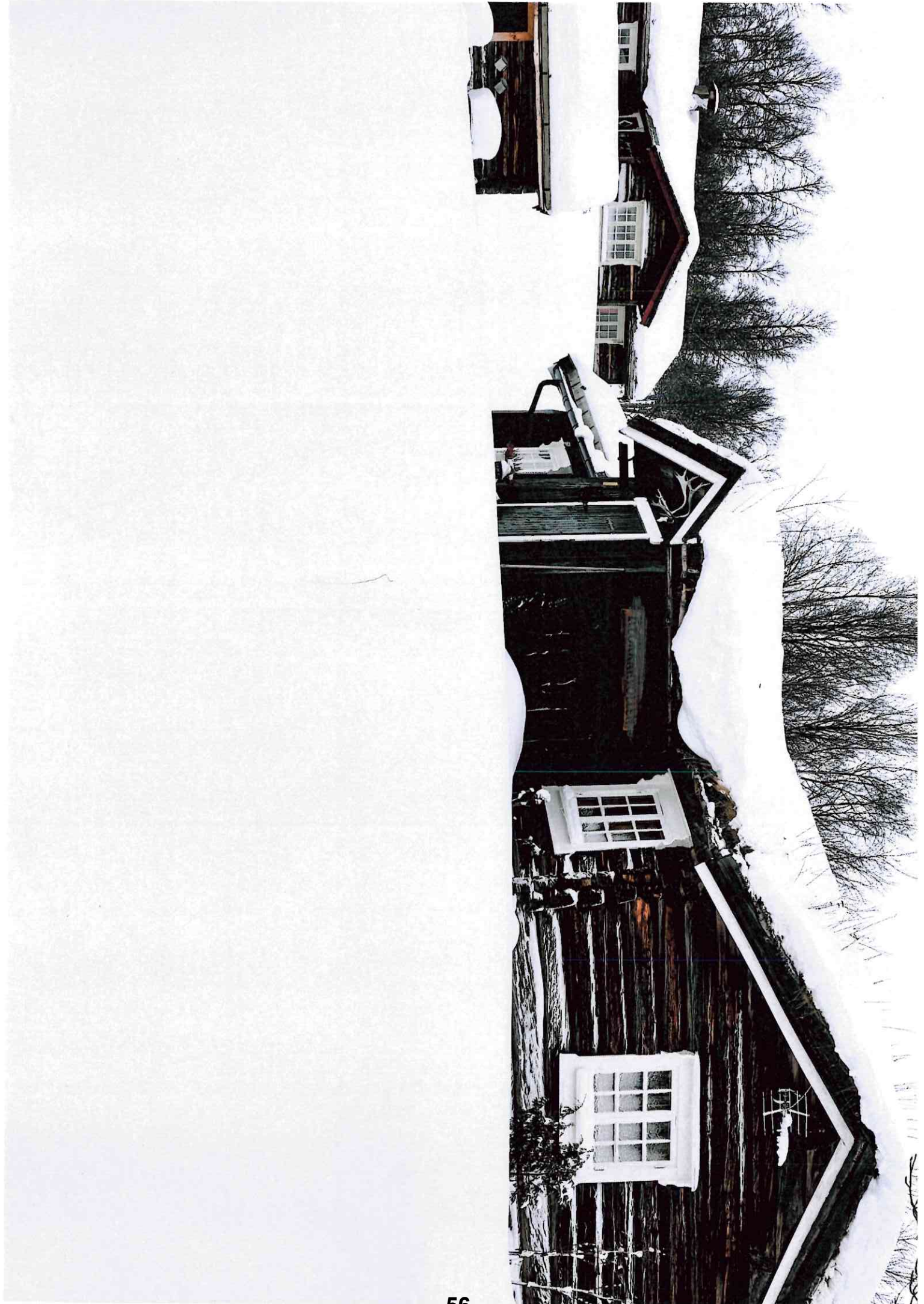

FASADE VEST

Fra: Sigrid Vadstein <sigrid.vadstein@roros.kommune.no>

Sendt: 31.01.2024 10:17:27

Til: Bjørnar Husa <bjornar.husa@tolga.kommune.no>

Emne: Ørvilldalen 525, gnr. 17/3: Tilbygg til seterstue

Kulturminneforvalter er bedt om å gi en uttalelse i forbindelse med at eier av eiendommen Ørvilldalen 525, gnr. 17/3 planlegger å sette opp et mindre tilbygg til ei seterstue på eiendommen. Seterstua er del av et eldre seteranlegg som i dag brukes som fritidseiendom. Seterstua består av to lafta tømmerkasser med skjæle imellom. I følge SEFRAK er bygningen oppført på slutten av 1700-tallet. Bygningen gjennomgikk en ombygging på 1960-tallet, hvor det ble det satt opp vegg rundt vedskål, og gammel masstu ble bygd om til soverom.

Som det fremgår av vedlagte plantegninger og foto ønsker eier å oppføre et tilbygg i sør, der dagens inngangsparti er plassert. Formålet med utvidelsen er å få plass til et vindfang for å kunne utnytte dagens areal bedre. Nytt inngangsparti ønskes oppført 2,5x2 meter ut fra dagens vegg. Ytterdør ønskes plassert mot øst og vinduer i sør.

I Tolga kommunes kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø retningslinje nr. 5 heter det at *Byggeskikkveileder. Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder (2020)* bør ligge til grunn for alle seterlandskap i kommunen. Bygningsmessige endringer i seterlandskap bør forholde seg til byggeskikkveilederen. Byggeskikkveilederen legger vekt på at endringer, nybygg og tilbygg i setertraktene bør utformes slik at de underordner seg og harmonerer med eldre eksisterende seterbebyggelse. Tiltak bør utføres med hensyn til rådende byggeskikk, bruk av tradisjonelle materialer og håndverksmetoder og være nøktern i sine detaljeringer.

Med byggeskikkveileder og befaring den 25.01.24 lagt til grunn, har kulturminneforvalter følgende merknader til foreslåtte løsning:

- For at tilbygget skal harmonere med dagens bygningskropp, bør dimensjonene tilpasses bedre. Tilbygget bør justeres etter bygningens lengderetning, slik at en oppnår en lavere takvinkel som underordner seg og skaper et bedre samspill med dagens takflate.
- Vinduer, og eventuelt ytterdør, skal ha småruta glass med enkle omramminger.
- Panel monteres stående, for å videreføre uttrykket som i eksisterende seterstue.

Siden bygningen skal være eldre enn 1850, er tiltaket meldepliktig til fylkeskommunen etter kulturminneloven §25.

Jijnjh heelsegh / Vennlig hilsen

Sigrid Vadstein
Kulturminneforvalter
Tlf: 46 87 87 05

Rossen tjielte
Røros kommune

EATNEMENARPE
/ VERDENSARV

INDUSTRIE
/ INDUSTRI

KULTUVE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Miljøfyrtårn
CERTIFISERT

Statsforvalteren I Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Vår ref.
24/87 - 4

Deres ref.

Saksbehandler
Bjørnar Husa

Dato
02.02.2024

Byggesak, tilbygg, Tolga kommune SEFRAK og Forollhogna nasjonalpark.

Vedlagt følger søknad om å oppføre tilbygg på Nystuvollen, gbnr 17/3, Ørvilldalen 525, BID 154899979.

Tiltakshaver Stian Nystuen søker å oppføre et nytt inngangsparti på byggets sørside.

Tiltaket er sendt på høring til Kulturminnekoordinator (KMK) og hennes uttalelse er vedlagt.

Iht gjeldende plan (Kommunedelplan for Tolga) er området avsatt til LNF. Området er også i Ørvilla-Londalen landskapsvernområde (ØLL). Det bemerkes av administrasjonen at det er avvik i praksis for tillatt areal på denne type bygg. Kommunedelplan åpner for 100 m2 BYA, ØLL er mer restriktiv og tillater kun 60 m2 BYA. Dette skyldes trolig at i mangel på annet definerer kommuneplan dette inn under bestemmelser for fritidsbolig, mens ØLL har egne bestemmelser for seterhus.

Bygget antas oppført i slutten av 1700-tallet iht SEFRAK. Bygget fremstår som godt vedlikeholdt og kulturlandskapet rundt vedlikeholdes også. Det gode vedlikeholdet skyldes at bygget er i jevnlig bruk. Tiltaket i seg selv oppfattes som noe uproposjonalt, og administrasjonen er enig i KMK sin vurdering om at tilbygget bør strekkes noe i lengderetning for å unngå en meget skarp takvinkel. Om tilbygg endres i samsvar med KMK's tilbakemelding, ser ikke kommunen noe umiddelbar grunn til å gi avslag, dette med bakgrunn i at administrasjonen mener at å sikre bruk av eldre bygg sikrer også et godt vedlikehold.

Da bygget er eldre enn 1850 sendes saken på høring til Innlandet fylkeskommune. Høringsfrist settes til 02.03.2023.

Da tiltaket ligger i ØLL sendes saken til behandling til Nasjonalparkstyret for Forollhogna. Ber om snarlig tilbakemelding på saksbehandlingstid.

Med hilsen

Bjørnar Husa
Avdelingsingeniør plan

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Stian Nystuen

Røsliveien 70

2542

Vingelen

Vedlegg:

Ørvilldalen 525, gnr. 17/3: Tilbygg til seterstue, Uttalelse Kulturminneforvalter

Foreløpig svar på søknad - gbnr. 17/3 - Tilbygg seter

VS: Søknad tilbygg Nystuvollen

Søknad seter vedlegg

Søknad tilbygg seter

Mottakere:

Innlandet Fylkeskommune

Postboks 4404 Bedriftssenteret 2325

Hamar

From: stiannystuen@hotmail.com[stiannystuen@hotmail.com]
Sent: 13.02.2024 19:39:26
To: Bull, Hans[hans.bull@statsforvalteren.no]
Cc: Tolga kommune[postmottak@tolga.kommune.no]
Subject: Etterspør tilleggsopplysninger i søknad om oppføring av tilbygg på Nystuvollen gnr.17/
bnr. 3

Hei!

Trodde det skulle komme frem av tegningene mine, men ja; samme takvinkel, 27 grader, er tenkt på tilbygget ja. De tallene du viser til, 60 m² + 18,5 m², totalt 78,5 m², er det som er bebygd oppvarmet areal ja, seterstua og annekset. Står noen andre småhus der som ikke er oppvarmet areal (ei gammel bu, en vedskål og en utedo).

Når det gjelder andre løsninger, har jeg spekulert på det ja, men ikke funnet det hensiktsmessig ut fra behovet. Eneste mulige "død-areal" inne i seterhuset er ei lita matstue på 3-4 m², men den ligger helt i øst-enden av bygningen, og kan dessverre ikke på noen måte løse de utfordringene tilbygget er ment å løse.

Bare å ta kontakt for evt ytterligere avklaringer!

Mvh Stian Nystuen

09:32 Fra hans.bull@statsforvalteren.no:

```
<!-- /* Font Definitions */ @font-face {font-family:"Cambria Math"; panose-1:2 4 5 3 5 4 6 3 2 4;} @font-face {font-family:Calibri; panose-1:2 15 5 2 2 2 4 3 2 4;} @font-face {font-family:"Open Sans"; panose-1:2 11 6 6 3 5 4 2 2 4;} /* Style Definitions */ p.MsoNormal, li.MsoNormal, div.MsoNormal {margin:0cm; font-size:11.0pt; font-family:"Calibri",sans-serif; mso-ligatures:standardcontextual; mso-fareast-language:EN-US;} .MsoChpDefault {mso-style-type:export-only; font-family:"Calibri",sans-serif; mso-fareast-language:EN-US;} @page WordSection1 {size:612.0pt 792.0pt; margin:70.85pt 70.85pt 70.85pt 70.85pt;} div.WordSection1 {page:WordSection1;} -->
```

Stian Nystuen

Vi viser til mottatt søknad fra Tolga kommune (Deres ref: 24/87) om oppføring av mindre tilbygg på seterstue på Nystuvollen gnr. 17 bnr. 3.

Da setereiendommen har beliggenhet innenfor Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde, skal tiltak behandles etter verneforskriften der nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet.

Ifølge arkivsak (nasjonalparkstyresak NP-sak 25/2015) er det gitt tillatelse til oppføring av seterbu på 18,5 m².

Ifølge arkivsak (nasjonalparkstyresak DV-sak [8/2016](#)) er det gitt tillatelse til mindre tiltak; platting og samt paneling.

Foreløpig beregnet oppvarmet bebygd areal til boutnyttelse: 78,5 m².

I forbindelse med søknad ønsker vi å etterspørre følgende tilleggsopplysninger:

Hva er samlet oppvarmet bebygd areal (beboelse) på setereiendommen?

Av søknadstegninger kommer det noe uklart frem om omsøkt tilbygg vil få lik takvinkel som resten av seterhuset. Det oppgis at takvinkel vil være 27 grader, tilsvarende gavelvegg på eksisterende seterstue?

Har søker skissert andre mulige løsninger for behov?

KOPI: Tolga kommune

Med vennlig hilsen

Hans Bull
Nasjonalparkforvalter

☐☐☐

Telefon:
E-post:
Web:

[73 19 93 96/ 457 26 636](tel:7319939645726636)
hans.bull@statsforvalteren.no
www.statsforvalteren.no/tl

--

Sendt fra [Tohsoft.Mail](#) for mobil

TOLGA KOMMUNE
Brugata 38

2540 TOLGA

Deres ref:

Vår ref:
2024/5850-2
Hanne Thingstadberget, plan
Stefan Kaliski, kulturarv- bygg og landskap
Ove Holseng, kulturarv- arkeologiDato:
29.02.2024

Svar - Høring - Oppføring av tilbygg på Nystuvollen - Sefrak-registrert bygg - Gbnr. 17/3 - Tolga kommune

Vi viser til oversendelse fra Dem ved brev datert 02.02., med svarfrist 06.03.2024. Saken omhandler søknad om oppføring av tilbygg til Sefrak-registrert bygg på Nystuvollen, gbnr. 17/3 i Tolga kommune. Tiltakshaver er Stian Nystuen.

Hovedformålet med tilbygget er å få til en gang for oppbevaring av klær og sko, skjerme inngangsparti og dør (gulvet inne på kjøkkenet er ødelagt av fuktighet), samt mulighet for å få til et lite "bad".

Tiltaket er iht. kommunedelplan for Tolga lokalisert innenfor område avsatt til LNF-formål. Tiltaket er også lokalisert innenfor Ørvilla - Londalen landskapsvernområde (ØLL). Kommunen påpeker at det er avvik mht. tillatt areal for denne type bygg i kommunedelplanen og i landskapsvernområdet. Kommunedelplan åpner for 100 m² BYA, mens ØLL tillater kun 60 m² BYA. Dette skyldes at kommunedelplanen definerer dette inn under bestemmelser for fritidsbolig, mens ØLL har egne bestemmelser for seterhus. Bygget antas i hht. SEFRAK-registeret oppført på slutten av 1700-tallet.

Plan- og miljøfaglige forhold

Eiendommen befinner seg i nasjonalt villreinområde i regional plan for Forollhogna. Overordnede retningslinjer i den regionale planen sier at ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås. Videre at det kan gis tillatelse til ombygging og mindre tilbygg på eksisterende bygg.

Den regionale planen forutsetter at villreinhensyn skal ivaretas gjennom verneforskriftene i landskapsvernområdene, som er overordnet retningslinjene i regional plan.

Temakart villrein (NINA-rapport 528/2010) skal tillegges vekt ved behandling av relevante søknader og tiltak innen planområdet. Tiltak skal konkret vurderes opp mot villreinens

---

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar**Besøksadresse:**
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar**Telefon:** +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

områdebruk til ulike tider av året. Særlig viktig er vurdering av tiltak som kan påvirke kalvingsområder, vinterbeiteområder og viktige trekkområder

Kartlegginger i forbindelse med Kvalitetsnormen for villrein, viser til Ørvilldalen som viktige vårbeiter for fostringsflokkene.

Generelt så vil et mindre tilbygg isolert sett ikke ha vesentlig negativ innvirkning på villrein, dersom det ikke medfører standardheving og/eller kapasitetsøkning som medfører økt bruk av eiendommen.

Fylkeskommunen har ut fra sakens art og omfang ikke ytterligere plan- og miljøfaglige merknader til den foreliggende søknaden.

Kulturvern faglige forhold

Seterstua ligger innenfor i sirkumferensen innenfor kommunedelplan Vingelen. Bestemmelsene i planen legger vekt på at nybygg skal tilpasses lokal byggeskikk. God form og tradisjonell materialbruk er også fremhevet som viktig for å innordne seg i det lokale bygningsmiljøet og det særegne kulturlandskapet.

Vi støtter den lokale kulturminneforvalters vurdering om at planlagt tiltak kan tilpasse seg eksisterende seterhus på en bedre måte. Mindre bratt takvinkel enn på vedlagte tegninger vil gjøre at tilbygget harmoner bedre med seterhuset. Vi støtter også hennes forslag til vinduer, evt. ytterdør og stående trepanel i tilsvarende dimensjon som på seterhus.

Når det gjelder automatisk freda kulturminner er det ikke kjent slike kulturminner innenfor eller inntil tiltaksområdet. I høydedata (LIDAR) for området ser vi at det ligger noen tidligere ikke registrerte fangstgroper i nærheten. Men disse ligger vel 100 m unna tiltaksområdet, så de vil ikke bli berørt. Sannsynligheten for at det finnes freda kulturminner i området som *kan* bli berørt av tiltaket vurderer vi som lav. Vi mener derfor at det ikke er behov for å utføre arkeologisk registrering i saken.

Vi må likevel ta forbehold om at det kan finnes automatisk freda kulturminner i området, f.eks. kulturminner under bakken som ikke er synlige. Hvis det i forbindelse med gjennomføringen av tiltaket oppdages automatisk freda kulturminner, inkludert en sikringssone på fem meter, skal arbeidet stanses. Det er viktig at de som utfører arbeidet også blir informert om dette. Melding om funn skal straks sendes Innlandet fylkeskommunes kulturarvseksjon, jf. lov om kulturminner § 8, andre ledd.

Med vennlig hilsen

Kristin Ryen Reithaug
Seksjonssjef, plan

Hanne Thingstadberget
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:

- STATSFORVALTEREN I INNLANDET
- STATENS VEGVESEN
- SAMEDIGGI / SAMETINGET